

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 51 nummer 6
24 maart 2025
driewekelijks blad
erkenningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

 bpost
PB-PP | B-02817
BELGIE(N) - BELGIQUE

Leuven botst op limieten

Vliegt jouw campus
ook weg?

**Geneeskunde:
ready for war?**

**Britse universiteiten
in donker weer**

**Interview
de volksjury**

In deze editie

4 Wat is de KUL van plan met jouw campus?

8 Welke supermarkt is het goedkoopst?

10 Verengelsing aan de universiteit

KULMUN: waar studenten diplomatie leren 14

Studentenprotesten in Servië 18

Britse universiteiten in financiële moeilijkheden 22

- 7 Geneeskundestudenten worden voorbereid op oorlog
- 16 Is KU Leuven echt 600 jaar oud?
- 17 Hoe ver mag je gaan met het gebruik van AI?
- 25 Geen fietshelm? Draag toch goed zorg voor je hersenen
- 26 Meer diversiteit aan Harvard dan in Vlaanderen?
- 27 Je vrije tijd is geen tijdverdrijf
- 28 Edmond Saveniers neemt afscheid van het USO
- 30 Interview met Sarah Mouhamou
- 31 'We maken het allemaal mee, maar praten er niet over'
- 36 KU Leuven
- 38 Sjarels Crypto (met winactie!)

Navraag: de volksjury 32

cartoon: Matteo Ceccucci

EDITORIAAL VERENGELSING

Mevrouw Demir, bent u ook minister van Hoger Onderwijs?

De manier waarop de Vlaamse regering de verengelsing aan de KU Leuven behandelt, getuigt van haar gebrekkige aandacht voor hoger onderwijs. De regering profileert zich sterk op het leerplichtonderwijs, maar concrete initiatieven over de universiteiten en hogescholen blijven ondertussen uit.

Het botst opnieuw tussen de KU Leuven en de Vlaamse regering over de verengelsing van het curriculum. Alle aanvragen van de universiteit voor het inrichten van nieuwe Engelstalige opleidingen of het schrappen van enkele Nederlandstalige equivalenten, werden geweigerd.

Zelfs de Nederlandstalige masters in de Fysica en de Sterrenkunde mag de KU Leuven niet opbergen, terwijl die opleidingen vandaag geen enkele student tellen. Die disciplines zijn zo sterk verengelsd dat studenten het nut van de Nederlandstalige optie niet meer inzien. Toch houdt de regering die overleden patiënten aan de bakker, voor de kost daarvan draaien de universiteiten op.

Kritiek op dat beleid is niet hetzelfde als een tirade voor de totale verengelsing van het hoger onderwijs. Het bewaken van een Nederlandse voertaal is er van maatschappelijk belang, stelt professor emeritus Bruno De Wever terecht in deze *Veto*. De toegang tot de universiteit voor alle sociale groepen van de maatschappij staat of valt erbij. Het is daarom begrijpelijk dat politici en niet de universiteiten het beleid rond verengelsing uittekenen en ter harte nemen, ze worden ervoor tenslotte verkozen.

Maar daar eindigt het verhaal niet. Want de huidige Vlaamse regering onderwerpt haar keuzes binnen dit thema niet aan een aftoetsing aan de realiteit. Ze maakte haar beslissing zonder het advies van de experten van de Commissie voor Hoger Onderwijs - die was nog niet eens ingericht - en is blind voor de reële praktijk aan de Vlaamse wetenschapsfaculteiten. Een Nederlandstalige richting zonder studenten is geen richting, of je nu belang hecht aan taalpolitiek of niet.

Ondertussen wil de regering dat de universiteiten internationale topwetenschappers aantrekken, maar moeten die na vijf jaar het Nederlands machtig zijn. 'Elders in Europa bestaan zulke voorwaarden niet, hoe kunnen we dan concurrentieel blijven?' merkt professor Eve Seuntjens in deze *Veto* op.

De haast karikaturale wijze waarmee minister van Onderwijs Zuhair Demir (N-VA) met dit dossier omspringt, is helaas tekenend voor het beleid rond hoger onderwijs

tijdens deze legislatuur: het is te mager. De minister profileert zich als een harde speler binnen het leerplichtonderwijs en trok daarvoor recent naar enkele gerenommeerde kostscholen in Engeland. Niet vreemd: de kwaliteit van het lager en middelbaar onderwijs is prangend en bijzonder gemediatiseerd. Er vallen hervormingen door te voeren en stemmen te winnen. Maar concrete initiatieven over de universiteiten en hogescholen blijven ondertussen uit.

Want laat dit duidelijk zijn: het in leven houden van afgeschreven opleidingen is geen proactief beleid, maar reactief en ondoordacht. De minister, voor wiens regering het taaldebat gevoelig ligt, zou in de plaats naar meer aantrekkelijke Nederlandstalige opleidingen kunnen streven, want het is de student die uiteindelijk tussen de twee talen kiest. Is het geen mogelijkheid om de stage of vakken over wetenschapscommunicatie in het Nederlands mogelijk te maken, terwijl een student op het Engelstalige traject zit?

Dat is slechts een overweging, maar alvast beter dan niets. Want momenteel overheerst leegte. Bent u ook een minister van Hoger Onderwijs, mevrouw Demir? Neem dit dossier dan ter harte. Luister naar de experten, maak een excursie naar de aula's - u hoeft daarvoor niet eens naar Engeland te trekken - en toon dat u een politica bent die rekening kan houden met de realiteit. Doet u dat niet, dan is ongefilterde ideologie het enige wat nog overblijft. ☹

Pieterjan Douchy is redacteur *Opinie*. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Een nieuwe Alma en de psychologen verhuizen: de campusplannen van KU Leuven uitgelegd

De KU Leuven verhuist en renoveert verschillende campussen. Daarbij moet ze rekening houden met verschillende nieuwe evoluties. 'Het risico bestaat dat Leuven een artificiële stad wordt.'

tekst

Elias Fret
Andreas Everaerts
Gilles Decabooter
Simeon Duwel

beeld

1. IMEC zorgt voor nieuwe Alma

Studenten die graag eten in de brutalistisch ogende Alma 3 in studentenwijk Arenberg hebben maar nog een paar jaar om dat te doen. Maar vanaf 2028 zal de eetgelegheid wel degelijk ontruimd worden. Vanaf dan kunnen studenten een warme maaltijd nuttigen in een nieuw complex genaamd Celestien, op de plaats van Alma's vroegere grootkeuken aan de Celestijnenlaan. Die zal bestaan uit een vijfhonderdtal nieuwe studentenkamers, maar ook uit onder meer een nieuwe Alma.

De aanleiding voor die stoelendans ligt bij de European Chips Act, legt Stefaan Saeys uit, directeur van de Technische Diensten van de KU Leuven: 'De EU wil ook wat betreft de chipindustrie autonoom zijn. Daarvoor zijn enkele strategische onderzoekcentra in Europa geselecteerd, waaronder IMEC. Maar daarvoor moet het bedrijf aanzienlijk uitbreiden.'

Het oog viel al snel op studentenresidentie Groenveld, die na dit academiejaar tegen de vlakte gaat. 'Het was dan ook een van de laatste plekken waarop IMEC kon uitbreiden', zegt Saeys. De 320 weggevalen studentenkamers zullen opgevangen worden door vijfhonderd nieuwe woningen in de nieuwe residentie Celestien. Die zal bestaan uit een sokkel van vijf blokken van studentenkamers, waarbij een nieuwe Alma aansluiting zal krijgen.

Een goede oplossing, volgens professor emeritus architectuurgeschiedenis Hilde Heynen (KU Leuven). 'Het gebouw van de oude grootkeuken van de Alma was een dom gebouw dat architecturaal niets

voorstelde. De nieuwe Alma zou dan ook een betere ligging hebben, doordat het zwaartepunt van Arenberg is verschoven naar de de campussen van de wiskunde- en wetenschapsrichtingen.'

Het massaal gebruik van de Alma is volgens Heynen bovendien bij studenten fel vermindert. 'Daardoor kan een kleinere ruimte volstaan. Studenten kiezen steeds meer voor andere opties, zoals diepvriespizza's of afhaalmaaltijden.'

Daarenboven is Alma 3 aan grondige renovatie toe. 'Je kan er fantastisch lekker eten, maar de keukeninfrastructuur van die Alma was *end of life*', zegt Saeys. 'Het is dan ook samen met Alma 1 en 2 een van de oudste Alma's in Leuven. Dit was een enorme kans om een *up-to-date* Alma te bouwen, die bovendien ook dicht bij campus Arenberg ligt.'

Dan blijft nog de vraag over wat er met het oude gebouw van Alma 3 zal gebeuren. Een gebouw uit de jaren zestig, en bovendien een emblematisch voorbeeld van het brutalisme. 'Een ongevoelig interessant gebouw', aldus Heynen. 'Het overbrugt ook het niveauverschil, en als je er eet heb je bovendien een prachtig uitzicht op het park.'

Ook Saeys vindt het een van de mooiste gebouwen van de universiteit: 'Wij beschouwen het absoluut als een waardevol paretje, en de toekomstige bestemming moet dat prachtige gebouw eer aandoen.'

Volgens Heynen is het dan ook cruciaal dat het gebouw haar verschillende sociale functies behoudt. Zo is onder Alma 3 ook theaterzaal De Koelisse gezeten en wordt de begane grond van het gebouw door studentenkring Wina gebruikt als fakbar. 'Het zou daarom heel jammer zijn als men het zou opdelen in kleine bureaus.'

Heynen ziet het gebouw — niet geheel verrassend — als een goede plek voor ateliers van de architectuurstudenten. 'Ze zijn er bovendien voor gekend dat ze laat actief blijven, dus ook 's avonds laat zou het gebouw levendig blijven', lacht ze.

2. Psychologen en pedagogen krijgen gloednieuwe campus

De vernieuwingsdrang blijft echter niet beperkt tot buiten de ring. De huidige gebouwen van de Faculteit Psychologische en Pedagogische Wetenschappen is ook aan renovatie toe, aldus Saeys. 'Dat gebouw heeft lange tijd zijn dienst gedaan. Theoretisch was er de mogelijkheid om studenten en personeel twee jaar ergens anders te huisvesten en de faculteitsgebouwen te renoveren. Maar dit is een goede kans om de faculteit, die verspreid was over maar liefst vier locaties, op één nieuwe campus samen te brengen.'

Dat wordt een nieuwe 'doorwaadbare' campus aan het Redingenhof, zodat ook stadsbewoners de campus kunnen gebruiken als doorsteek. De KU Leuven werkte daarvoor

nauw samen met de stad Leuven, die de site nieuw leven wilde inblazen: 'Het wordt nu niet gebruikt naar zijn potentieel, en dat is jammer', zegt Dirk Vansina, schepen van ruimtelijke ordening (cd&v). 'Er komt niet alleen een vernieuwde campus, maar ook extra publieke ruimte.'

De nieuwe campus wordt zo gespiegeld aan de campus Sociale Wetenschappen, die in 2009 vernieuwd werd. Zo zal de campus dus ook niet bestaan uit een groot gebouw, maar uit verschillende 'bouwblokken', geeft Saeys mee. Zo moet de campus ook een levendig plein bevatten.

De universiteit zal proberen zoveel mogelijk beplanting te verwerken in de stadscampus: 'Het binnenplein zal een groen plein zijn', zegt Saeys. Het aangrenzende Dijlepark zal op die manier verder uitdijen, doordat de parking tegenover de Redingensite gefaseerd afgebouwd wordt.

Daarnaast wil de KU Leuven dat de campus ook buiten de lesuren levendig blijft. 'De universiteit staat

open voor externe organisaties die onze gebouwen willen gebruiken', zegt Saeys. 'Dat gaat bijvoorbeeld om culturele organisaties, maar ook bedrijven of studentenverenigingen die een zaal willen huren om activiteiten te organiseren.'

De nieuwe campus op de Redingensite was

het laatste stukje grond dat de KU Leuven nog kon innemen in het stadscentrum, weet Heynen. Ze wijst op de toenemende druk van toenemende studentenaantallen: 'Er speelt zich een grote tegenstrijdigheid af. De universiteit heeft alsmaar meer gebouwen nodig voor haar toenemende aantal onderzoekers en studenten. Maar die oppervlakte is in het stadscentrum moeilijk te vinden, en is bovendien heel duur.'

Dat kadert binnen de grondpolitiek die de KU Leuven voert, legt Heynen uit. Daarbij geeft de universiteit gebouwen op in duurdere plekken in de stad, in ruil voor grotere panden in minder drukke delen van de stad. Zo gaf de universiteit Alma 1 in de Bondgenotenlaan indertijd op voor het huidige pand in de Tiensestraat. Ook werd de vroegere site aan het Sint-Rafaëlziekenhuis opgegeven voor een nieuwe woonwijk.

Ze wijst er wel op dat de economische belangen van de universiteit daarbij voorrang krijgen: 'Het is niet zo dat de KU Leuven bij het verkopen van die gronden rekening houdt met speciale huisvesting voor studenten of doctorandi. Ze onderhandelt om simpelweg het meeste geld te krijgen voor haar grond.'

'De universiteit heeft alsmaar meer gebouwen nodig. Maar die oppervlakte is in het stadscentrum moeilijk te vinden'

— Hilde Heynen, professor architectuurgeschiedenis (KU Leuven)

Een projectie van hoe de nieuwe campus Psychologische en Pedagogische Wetenschappen eruit zou zien.

© RAU Architects

3. Wordt de universiteit de stad uitgeduwd?

Zo verhuist de campus Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van het stadscentrum naar de rand van de binnenstad. Ook het departement Biologie verhuist van het Instituut voor Dierkunde naar Arenberg, terwijl de diensten Tandheelkunde en Pathologie naar Gasthuisberg verkassen. Twintig jaar geleden verhuisde ook het Farmaceutisch Instituut uit het huidige leercentrum Agora.

Toch spreekt Stefaan Saeys tegen dat de campussen uit de binnenstad zouden worden geduwd. 'Het is wel een doel om zoveel mogelijk gebouwen met laboratoriumfuncties uit het stadscentrum te halen. Dat zijn situaties waarbij een hoge mate van ventilatie en hygiëne vereist is, en waar de oude gebouwen gewoonweg niet op voorzien zijn en ook moeilijk kunnen op aangepast kunnen worden: van een Volkswagen kan je ook geen Formule 1-wagen maken, hè.'

De verhuis van de proefdieren van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen is zo de laatste stap in die beweging. 'Alles wat niet behoort tot de groep Humane Wetenschappen, en waar in grote mate laboratoria voor nodig zijn, wordt naar buiten gebracht', zegt Jo Tollebeek, professor emeritus universiteitsgeschiedenis aan de KU Leuven.

Ook wordt gewezen op de moeilijke spanning tussen de leefbaarheid van de stad, en de ambitie van de universiteit. 'Voor de stad was die aanwezigheid van de universiteit altijd een beetje dubbel', zegt Tollebeek. 'Enerzijds wilde het stadsbestuur die studenten in de binnenstad houden samen met de economische activiteit die erbij komt kijken. Maar men zag ook snel dat de universiteit zo hard groeide dat ze de stad zou kunnen opsloppen.'

In de Tiensestraat en Naamsestraat wonen geen normale gezinnen meer'

— Jo Tollebeek, professor universiteitsgeschiedenis (KU Leuven)

'Daardoor hing er altijd wel een beetje een spanning tussen de KU Leuven en de stad', zegt Tollebeek. 'De stad moet rekening houden met de schaalvergroting van de universiteit, maar anderzijds wordt die weerslag wel steeds groter. In de Tiensestraat en de Naamsestraat wonen bijvoorbeeld geen normale gezinnen meer.'

De verhouding is altijd precair geweest, bevestigt Heynen. Ze wijst erop dat Leuven wel honderdduizend inwoners heeft, maar er ook maar liefst veertigduizend studenten

zijn, de studenten aan de UCLL niet meegeteld. 'Er is het risico dat Leuven een beetje een artificiële stad wordt', waarschuwt Tollebeek. 'Zo ontstaat er de vreemde situatie waarin een stad vijf dagen lang gedomineerd wordt door studenten, en dan nog eens twee dagen door toeristen. Dat is geen echte stad.'

Dat beaamt ook Heynen: 'De stad wil niet in de situatie terechtkomen waarin er alleen maar studenten, en geen kiezers meer, in de binnenstad zouden wonen.' Dat ze zich daar bewust van is, valt op te maken uit het feit dat schepen van Wonen Lies Corneillie (Groen) de uitzondering om gezinswoningen in het handelscentrum op te mogen delen in studentenwoningen, afschafte. 'We willen zorgen voor een goede mix van woningen, ook in het handelscentrum', zei ze daar eerder over.

De ervaring van studeren in de binnenstad was hoe dan ook al meer voorbehouden voor een beperkt aantal opleidingen. 'Zo blijven alleen nog maar de geestes- en gedragswetenschappen in het stadscentrum over', aldus Tollebeek. 'Er is niets leukers dan naar de les te gaan in het centrum', zegt Heynen, 'maar die ervaring hebben de studenten op Arenberg hoe dan ook niet meer.'

4. Is Leuven dan stilaan te klein voor de KU Leuven?

Stefaan Saeys wijst er nadrukkelijk op dat de KU Leuven op haar limieten botst wat betreft mogelijke uitbreidingen in Leuven: 'Onze masterplannen geven aan dat er nog heel weinig mogelijkheden zijn om uit te breiden.' Dat ziet Tollebeek ook: 'Het is niet zo dat alles plots gaat verhuizen, maar de universiteit zit duidelijk wel op haar limieten, in de binnenstad én in Heverlee. Alleen op Gasthuisberg is er nog heel wat plaats over om te bouwen.'

De KU Leuven kijkt daarom expliciet naar andere campussen om de beperkte mogelijkheden in Leuven op te vangen, geeft Saeys aan. 'De campussen buiten Leuven zullen een deel van de puzzel zijn. Het is daarom ook de prioriteit geweest van deze bestuursploeg om de campussen buiten Leuven te versterken en open te stellen voor de ganse universitaire gemeenschap.'

'Ook de onderzoeksinfrastructuur zal er verder uitgebouwd worden', zegt Saeys. 'Een campus als Geel kan veel aantrekkelijker zijn als daar ook moderne en *up-to-date* infrastructuur aanwezig is.'

'Gerard Grovers (vicerector van de groep Wetenschap & Technologie, red.) heeft er daarom ook voor gepleit om in te zetten op speerpuntonderzoek, waarbij een bepaald soort onderzoek ook op een plek gebeurt,

en niet verspreid', gaat Saeys verder. 'Neem nu bijvoorbeeld voedingstechnologie: alles daaromtrent willen we uitsluitend in Geel gaan doen.'

Saeys prijst daarom het beleid van André Oosterlinck, die als rector naar aanleiding van de Bolognahervorming in 1999 de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteit realiseerde en daarbij ook de Associatie KU Leuven oprichtte.

Leuven was aanvankelijk echt een typische stadscampus, naar het Europese model. De eerste stap die werd gezet richting uitbreiding, was naar Heverlee. Men wou nieuwe ruimtes voor de laboratoria, en wou zich zo ook spiegelen aan een typische Amerikaanse universiteitscampus die buiten de stad ligt.'

De tweede stap bestond erin om medische voorzieningen ook buiten de stad te brengen, net als de Faculteit Geneeskunde. 'Voor

'Als ooit de geschiedenis van de universiteit zal geschreven worden, zal André Oosterlinck daarin zeker opgenomen zijn'

— Stefaan Saeys, directeur Technische Diensten

Zo kwamen de meeste katholieke hogescholen in de schoot van de universiteit terecht. 'Als ooit de geschiedenis van de universiteit zal geschreven worden, zal deze strategische keuze van Oosterlinck daarin zeker opgenomen zijn.'

De KU Leuven kijkt zo meer en meer naar de campussen buiten Leuven om te kunnen blijven uitbreiden. Tollebeek legt uit hoe de uitbreiding in drie fasen is verlopen: 'De KU

het model van een ziekenhuis is men onder meer naar Scandinavië gaan kijken', vertelt Tollebeek.

'Vervolgens kwam de derde grote stap met de integratie van de hogescholen in de Associatie van de KU Leuven', aldus Tollebeek. 'Zo kreeg je een universiteit met maar liefst dertien campussen, verspreid over heel Vlaanderen. Maar de vraag is altijd gebleven: zijn dat echte, evenwaardige campussen?' Die vraag dringt zich nu nog sneller op. ☞

Maak je klaar voor de Duurzaamheidsweek 2025!

Registreer jouw activiteit nog tot 21 april

Bekijk hier ook de geplande activiteiten

www.kuleuven.be/duurzaamheidsweek

KU LEUVEN

Van Heverlee tot het centrum: waar zijn je boodschappen het goedkoopst?

Op zoek naar de goedkoopste supermarkt in Leuven? *Veto* ging met een boodschappenlijstje in de hand de stad rond en ontdekte waar je het voordeligst kan winkelen, van pasta pesto tot pre-drinkjes.

tekst
beeld **Isabela Rigolin Torres**
Sabine Mosman

Studenten zitten krap bij de kas, dat weet iedereen. Daarom ging *Veto* op zoek naar de voordeligste supermarkt in Leuven. Met een boodschappenlijstje in de hand ontdekten we of Colruyt effectief de voordeligste supermarkt is, waar je het beste drank kan kopen voor een pre en of studenten locatie het belangrijkste vinden bij het shoppen.

De Lidl is de goedkoopste supermarkt, met een totaal van 55 euro. Op de tweede en derde plaats staan de Aldi en de Colruyt. Het valt daarbij meteen op dat de voordeligste supermarkten zich buiten het studenten-centrum bevinden. Het loont dus om een stukje verder te fietsen.

Het rijtje wordt afgemaakt door de Carrefour aan de ring, de Spar, de Del-

haize en de Carrefour Express op de Naamsestraat. De meest centraal gelegen winkels hebben de hoogste prijzen. De grote uitzondering is de Delhaize, die zich op de ring bevindt, maar toch het tweede duurste productotaal heeft.

Desondanks blijkt ligging cruciaal te zijn vindt de twintigjarige geneeskundestudent Nerissa die drie tot vier keer per week naar de Spar gaat. Dat vinden ook verpleegkundestudenten Michelle en Letizia: 'Je bent heel veel tijd kwijt door naar een verdere winkel te gaan. Producten vinden en in de rij staan neemt al veel tijd in beslag.'

Bij Colruyt gaan ze er prat op altijd de laagste prijzen te garanderen, en dat blijkt ook uit de steekproef. Boni producten waren consistent duurder dan de Everyday produc-

ten. Zo kost een Boni fles sinaasappelsap 3,1 euro in vergelijking met 1,99 euro voor een Everyday fles.

Dat laagsteprijnsbeleid zorgt er weleens voor dat Everyday producten niet in voorraad zijn. Dat was dit jaar gelukkig niet het geval, waardoor de basisproducten in de Colruyt effectief als goedkoopste uit de steekproef kwamen. Lagere schappen, lagere prijzen. De Lidl heeft geen eenduidig huismerk, maar hun basisproducten zijn doorgaans goedkoop. Zo vonden we in de Lidl zes bio-eieren voor 1,89 euro waar die in de Colruyt 2,29 euro kosten. Enkele producten waaronder de halvolle melk, paprika chips, kookroom en brood kosten in beide winkels exact evenveel.

Een korreltje zout

Het is belangrijk om onze berekening met een korreltje zout te nemen aangezien studenten natuurlijk uiteenlopend boodschappen kopen. Ook zijn langeretermijn-aankopen zoals WC-papier, deodorant, tandpasta, bloem en suiker niet meegetrekkend. Het boodschappenlijstje is opge-maakt uit verzamelde kassabonnetjes van negentien studenten.

Iets om zeker rekening mee te houden is dat we steeds voor witte producten kozen. De kleine prijsverschillen die tussen de merkproducten en witte producten bestaan, stapelen zich merkbaar op en kunnen voor de totaalprijs doorslaggevend zijn. Het speelt ook in het voordeel van Lidl en Aldi, terwijl de goedkoopste Coca-Cola en Dr Oetker pizza in de Colruyt te vinden zijn.

Witte producten

Opvallend was dat er in de Aldi geen wit boerenbrood was. Iets wat in alle andere supermarkten wel aanwezig was. In plaats daarvan bieden ze een vers wit Zweeds brood aan.

In verschillende winkels waren niet exact dezelfde hoeveelheden aanwezig, waardoor we met de kiloprijs werkten. Bij afwezige producten grepen we naar het goedkoopste alternatief. Iets wat we vaak moesten doen in de Carrefour Express, die veruit het slechte aanbod had.

Je moet vooral de verschillende promoties in de gaten houden. Met een studentenkaart kan je een pasje aanvragen in de Carrefour, waardoor je op al je boodschappen – exclusief alcohol – zeven procent korting krijgt. In de Delhaize moet je vooral de kleine leeuw-tjes in de gaten houden. Die wijzen promoties en lagere prijzen aan. In het algemeen zijn kortingen het voordeligst voor de student die in bulk koopt. Zo zijn 2+1 kortingen veel voorkomend.

De beste inkopen voor een voordrink

Nu de essentiële vraag: waar kan je het beste naartoe voor een pre? In de Aldi en Lidl verkoopt men geen bakken Stella, dus die winkels vallen al uit de boot. Verder is de alcoholselectie bij de Aldi gering.

Het aanbod rosé is bij alle onderzochte winkels vrij uitgebreid maar de winnaar is

de Aldi met de spotgoedkope prijs van 2,79 euro voor een fles Lil Rose. Voor maar 20 cent meer kan je de Pichet de France in de Delhaize bemachtigen. Hier vind je ook de beste prijs van heel Leuven voor een sixpack Stella, namelijk 5,15 euro.

Een stukje verder stappen om goedkoper drank te bemachtigen vinden studenten geen probleem: 'Ik ga wat verder voor betere prijzen voor een voordrink', zegt tweeëntwintigjarige rechtenstudent Liene. 'Er is een supermarkt dichterbij me in de buurt, maar die wandel ik voorbij.' Sangrialiefhebbers begeven zich het best naar de Lidl of Colruyt waar je voor een fles 2,35 euro neertelt.

Typische studentenmaaltijden

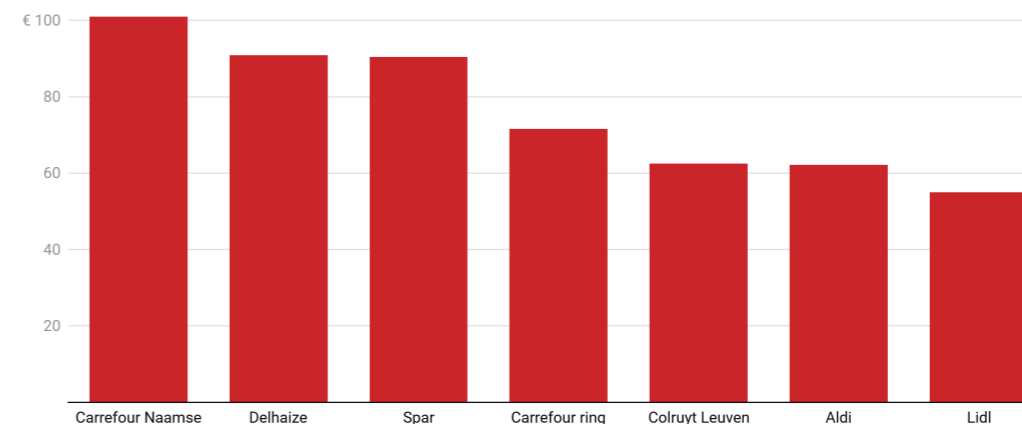
Voor degenen onder ons die niet elke week restjes van mama en papa invriezen, zijn er enkele maaltijden *on repeat*. Zo is de pasta pesto een klassieker, net als de croque monsieur. De betaalbaarste tweehonderd gram pesto vind je terug in Lidl, voor slechts 40 cent. De duurste bevindt zich dan weer in de Colruyt, voor 4,9 euro.

Degenen die waar voor hun geld willen, gaan het best naar de Spar waar je 1,29 euro betaalt voor een potje van 190 gram. De bioliefhebbers gaan het best naar de Delhaize, waar de bio versie van pesto goedkoper is dan de niet-bio tegenhanger. Er is weinig variatie in de spaghetti prijzen, gemiddeld kost deze 0,63 euro.

Een croque monsieur maak je het beste

Welke supermarkt is het goedkoopst?

Dit betaal je in verschillende winkels voor *Veto's* boodschappenlijstje

met producten van de Lidl, wat je in totaal 5,04 euro kost. Je krijgt in een pak 280 gram sneetjes Gouda. Voor het brood vermijd je best de Spar, die met 3,78 de duurste optie is. De prijzen in de Lidl, Delhaize en Colruyt zijn er exact hetzelfde voor.

Aanbod speelt natuurlijk een grote rol in de aantrekkelijkheid van een supermarkt. Tweeëntwintigjarige handelsingenieur Thomas* haalt dit aan: 'Het belangrijkste voor mij is dat er verschillende producten aanwezig zijn.'

Vegetariërs hebben vaak wat minder keuze. Zowel in de Lidl als in de Carrefour op de Naamsestraat was veggie gehakt niet aanwezig in het aanbod. Ook andere veggie alternatieven ontbraken er. De Colruyt bood de laagste prijs van 1,59 euro aan. De meeste variatie bood de Lidl aan.

Enkel de Delhaize en Colruyt hebben een huismerk voor sojamelk. De andere winkels bieden het merk Alpro aan, waarvan de prijs bijna een euro hoger ligt. Hoewel de Spar geen huismerk voor sojamelk heeft, bieden ze wel aardbei en chocolademelk aan.

Alles wordt duurder

Zowel in 2023 als in 2021 ging *Veto* met het boodschappenlijstje in hand de Leuvense supermarkten rond. Natuurlijk zijn de prijzen de afgelopen jaren weer fors gestegen, niet in het minst door de oorlog in Oekraïne en corona. Geen enkele winkel is aan de prijsstijgingen ontsnapt, waardoor de totaal-prijzen flink omhoog zijn gegaan. Waar je in 2021 uitkwam op 72 euro in totaal in de Spar, is dat nu 90 euro.

In de loop van 2024 kenden vooral de 'niet-voeding', 'diensten' en 'huur' prijstoe-names. De prijzen voor voedingsproducten stabiliseerden in 2024 maar in 2025 was er opnieuw een herneming. Van 2021 naar 2023 toe lag de kostprijs tien procent hoger. ☹

Het boodschappenlijstje

1,5l Coca Cola
0,75l Rosé (huismerk)
1,5l Sangria (huismerk)
1 sixpack Stella (blikjes 50 cl)
1 bak Stella
1 zak 200g chips Lays paprika
6 eieren (huismerk)
400g hazelnootpasta (huismerk)
1l halvolle melk (huismerk)
1l sojamelk (huismerk)
1l sinaasappelsap (huismerk)
200g hummus (huismerk)
200g sneetjes kipfilet (huismerk)
250g sneetjes Gouda (huismerk)
1 wit boerenbrood vers (80g)
1 pot bolognaisesaus huismerk (500g)
500g spaghetti (huismerk)
1 pot Aiki currynoodles
1l olijfolie (huismerk)
1 Dr. Oetker Pizza Mozzarella
1 potje kookroom 20% vet (25cl)
200g groene pesto (huismerk)
200g veggie gehakt (huismerk)
500g kipfilet (niet diepgevroren)
250g champignons
100g ajuin
150g rode paprika
300g tomaten
500g bananen
6 Jonagoldappels

KU Leuven geen Vlaamse universiteit? 'Wie bij de top wil, moet internationaal zijn'

De KU Leuven zag tien aanvragen voor anderstalige opleidingen geweigerd door de Vlaamse regering. Toch heeft de universiteit dat internationaal perspectief nodig om aan de top te blijven. Maar op ondoordachte verengelsing komt ook kritiek.

tekst **Pieterjan Douchy**
 beeld **Simon Tibo**
Robin Geukens

De Vlaamse regering geeft de KU Leuven geen toestemming voor het inrichten van nieuwe anderstalige opleidingen. De universiteit diende acht aanvragen in voor masteropleidingen en twee voor bachelors. In totaal werden er 24 aanvragen ingediend door Vlaamse hoger onderwijsinstellingen. Daarvan werden er slechts vier goedgekeurd, allemaal professionele bachelors.

In principe moet voor iedere anderstalige bachelor- of masteropleiding in Vlaanderen een gelijkwaardig Nederlandstalig alternatief bestaan. Universiteiten kunnen op die zogenaamde 'equivalentievoorwaarde' wel een uitzondering aanvragen. Die beslissing komt dan toe aan de Vlaamse regering.

Ze doet dat normaal gezien na een advies van de Commissie Hoger Onderwijs, waar experts oordelen over het nut van nieuwe opleidingen. Maar die commissie was nog niet samengesteld en kon dus geen oordeel vellen. Daarom lag de eindbeslissing volledig bij de regering, zonder voorafgaand advies. 'Daardoor vaart de regering eigenlijk blind', zei onderwijsjurist Kurt Willems (KU Leuven) daar eerder over in *Veto*.

Ideologische beslissing

De KU Leuven vroeg onder meer toestemming om de Nederlandstalige masters in de Fysica en de Sterrenkunde niet meer te hoeven inrichten, maar botste daarbij op een *njet* van de regering. Dat terwijl beide opleidingen dit jaar geen enkele student tellen. Is de keuze van de regering dan eerder ideologisch dan pragmatisch?

'Vanaf de master moet je toch voldoende Engels beheersen, dat dit geen issue zou mogen zijn'

— Mark Waer, voormalig rector KU Leuven

'Het taalgebruik aan de universiteiten is in ieder geval een zaak van publiek belang. Beslissingen daarover zijn altijd ideologisch', zegt professor emeritus in de hedendaagse geschiedenis Bruno De Wever (UGent). 'Het is dus begrijpelijk dat universiteiten daar niet vrij in zijn. Als de meerderheid een beslissing neemt over verengelsing, dan moeten de universiteiten die volgen.'

In het regeerakkoord stond al dat uitzonderingen op de equivalentievoorwaarde niet meer goedgekeurd zouden worden. Zo ver-

scherpt minister van Onderwijs Zuhair Demir (N-VA) het al strenge beleid van haar voorganger Ben Weyts. 'Bij N-VA leeft de strijd tegen de verengelsing nog meer omdat ze een Vlaams-nationale partij is', zegt De Wever. 'Maar ook cd&v is daar historisch gezien gevoelig voor.'

'Er zit daar een spanning tussen respect voor en belang hechten aan de eigen taal en toch voldoende openstaan voor de mondiale gemeenschap waarin je aan wetenschap doet', zegt oud-rector van de KU Leuven Mark Waer. 'Ik vind dat de Vlaamse regering hier toch te weinig pragmatisch in is. Ik snap dat je in de bacheloropleidingen het Nederlands wil behouden, maar vanaf de master moet je toch voldoende Engels beheersen dat dit geen issue zou mogen zijn.'

Praktische bezwaren

De beslissingen lijken dan ook niet altijd rekening te houden met de reële situatie. De faculteit Wetenschappen moet zo meerdere Nederlandstalige opleidingen in stand houden met extreem lage inschrijvingscijfers. 'Studenten zijn zelf vragende partij om meer in het Engels te doen', zei decaan Philippe Muchez daarover in *Veto*.

'Dat is toch al de voertaal in de meeste van onze vakgebieden en het vraagt dan eerder extra inspanningen om alle terminologie naar het Nederlands te vertalen dan andersom. We zien nu dat studenten echt wegvluchten van de Nederlandstalige opleidingen.'

Wat daarbij ook meespeelt is dat vele thesisonderwerpen enkel in het Engels worden aangeboden omdat de doctoraatsstudenten en postdoctorandi die ze begeleiden geen Nederlands spreken. En wie voor een Engelstalig thema kiest, moet automatisch ook de Engelstalige master volgen.

Een grote stijging van het aantal studenten in de Nederlandstalige masters zou de wetenschapsfaculteit bovendien moeilijk kunnen opvangen. 'Daarvoor is een te groot deel van het ondersteunend personeel anderstalig', zegt professor Eve Seuntjens, voorzitter van de werkgroep Internationalisering van de Faculteit Wetenschappen.

Verengelsing komt dan ook niet enkel van bovenaf, maar ook van onderuit, besluit De Wever. 'Het gaat niet enkel om universitaire besturen die een sluipende verengelsing doorvoeren. Ook op de werkvloer wensen jonge academici dat.'

Creatieve oplossingen

De faculteit probeert de Nederlandstalige opleidingen voorts zo efficiënt mogelijk aan te bieden. Vijftig procent van de studiepunten in een master mogen al anderstalig zijn en ze kiest er daar voor om zoveel mogelijk van de hoorcolleges gemeenschappelijk in te richten met de Engelstalige variant. De thesis en stage maken dan de hoofdmoot uit van de Nederlandstalige opleidingsonderdelen.

'KU Leuven is steeds meer een internationale universiteit in Vlaanderen dan de duidelijk Vlaamse universiteit die ze vroeger was'

— Walter Pauli, universiteitskenner en Knack-journalist

Toch brengt de verplichting om de opleidingen ook in het Nederlands aan te bieden een significante kost met zich mee. 'Voornamelijk voor de administratie is dat een last die ze meezeult. Zij moet de verschillende opleidingen blijven opvolgen, de websites bijhouden en bovendien ook blijven controleren of we niet in strijd zijn met de taalwetgeving', aldus Muchez.

Die evolutie beperkt zich voornamelijk tot de exacte wetenschappen. Bij de humane wetenschappen is het verschil in inschrijvingsaantallen tussen de Nederlands- en anderstalige opleidingen minder groot. 'Dat zijn taligere vakgebieden', zegt De Wever. 'Belgische geschiedenis is zo'n typisch gelocaliseerde discipline. De bronnen zijn in het Nederlands of het Frans, waarom zou je dan voortdurend in het Engels doceren of publiceren?'

Internationale ambities

Voor de KU Leuven is verengelsing niet alleen een aanpassing aan de realiteit. Een sterk internationale strategie is de enige manier om aan de top te blijven. 'Als je bij de vijftig beste universiteiten van de wereld wil horen, dan moet je een internationale universiteit zijn en dus verengelsing', zegt Walter Pauli, universiteitskenner en journalist bij Knack. 'KU Leuven is dan ook steeds meer een internationale universiteit in Vlaanderen dan de duidelijk Vlaamse universiteit die ze vroeger was.'

Goede posities in die rankings zijn bovendien belangrijk voor

het binnenhalen van onderzoeksgeld. 'De verengelsing is ook aangedreven door de problematiek van de financiering van de universiteiten', zegt De Wever. 'De universiteiten worden aangezet om te vermarkten en die druk leidt tot nog meer internationalisering.'

De universiteit kan bovendien steeds minder teren op haar regionale rekrutering om te blijven groeien. 'Vroeger kon de KU Leuven haar katholieke identiteit uitspelen om over heel Vlaanderen studenten te werven, vooral in West-Vlaanderen en Limburg', zegt Waer. 'Nu is dat veel minder en is de rekrutering veel lokaler. KU Leuven is er, in die provincies, niet langer de eerste keus.'

Dat beaamt ook Pauli: 'Gent heeft het marktleiderschap in West-Vlaanderen grotendeels overgenomen en ook Limburg is als wingewest aan het opdrogen. Dat was het oude schrikbeeld voor de universiteit van het Hageland: als ze niet meer over heel Vlaanderen kan rekruteren, wat blijft er dan over?'

Taaltesten

En dus kijkt de KU Leuven de laatste jaren meer en meer naar de rest van de wereld. Sinds Luc Sels aantrad als rector kende de universiteit nagenoeg een verdubbeling van het aantal internationale diplomastudenten. 'We zijn een klein land en moeten het dus hebben van kennismigratie om hier talent aan te werven. De vijver die lokaal beschik-

baar is, is niet immens groot', zegt Waer.

Ook de Vlaamse en federale regering zeggen dat in te zien. In beide regeerakkoorden werd gehamerd op het belang van kennismigratie. 'Het is merkwaardig dat de regering wil dat we internationale topwetenschap-

Ondanks dat we in Vlaanderen voor een brede werking met een grote instroom kiezen, staan we hoog in de rankings

— Bruno De Wever, professor emeritus hedendaagse geschiedenis

pers aantrekken, maar dat de taalregels voor hen zo streng zijn', zegt Seuntjens.

Academisch personeel dat aan de universiteit lesgeeft in het Nederlands, moet na vijf jaar het niveau van B2 voor de taal behalen. Voor les in andere talen is dat het niveau C1. 'Elders in Europa bestaan zulke voorwaarden niet, hoe kunnen we dan concurrentieel blijven?' merkt Seuntjens op.

Brede basis

Enkele stemmen binnen de Vlaamse universiteiten maken kanttekeningen bij een verregaande verengelsing. 'Ik heb niets tegen Engelstalig onderwijs, maar wel tegen het te snel en ondoordacht afschaffen van het Nederlandstalige', zegt professor computerwetenschappen Philip Dutré (KU

Leuven). 'Niet alle studenten kunnen even goed Engels en redeneren of verbanden leggen doe je altijd beter in je moedertaal.'

De Wever wijst op de maatschappelijke rol van een universiteit. 'In tijden van een groeiende kloof tussen universitaire elites en de

brede bevolking, moeten we omzichtig omspringen met verengelsing. Want het systematisch organiseren van onderwijs in een andere taal vergroot enkel die kloof. Jongeren uit gezinnen met weinig internationale contacten of ouders die het belang van onderwijs of taalcursussen minder inzien, vallen zo makkelijker uit de boot.'

Volgens De Wever sluit die visie een sterke internationalisering niet uit. 'Welke universiteit wil de KU Leuven eigenlijk zijn? Je kan proberen om echt in competitie te gaan met de grootsten, maar die functioneren verschillend en worden anders gefinancierd. Je kan ook kiezen voor een brede werking met een grote instroom. En ondanks het feit dat we dat nu doen in Vlaanderen, staan we hoog in de rankings. Dan moet je de vraag stellen: *What's the problem?*'

ACHTERGROND OORLOGSGENEESKUNDE

Van trauma tot oorlog: hoe geneeskundestudenten voorbereid worden op crisismomstandigheden

Na een oproep van de regering focust de Faculteit Geneeskunde nu ook op militaire geneeskunde. Die wending roept gemengde gevoelens op, maar: 'Het moet voor studenten duidelijk zijn dat de skills die ze al hebben aangeleerd, ook kunnen worden ingezet in een oorlogscontext.'

tekst **Anne Schoups**
Simon Tibo
Isabela Rigolin Torres
beeld **Sabine Mosman**

Begin december vroeg de federale overheid aan Vlaamse en Franstalige geneeskundefaculteiten om studenten beter voor te bereiden op oorlogssituaties. Een officieel mandaat is er niet, maar wel een oproep tot overleg. 'De opleiding Geneeskunde dekt nu al alles af', zegt Chris Verslype, decaan van de Faculteit Geneeskunde (KU Leuven). 'Maar we gaan ons curriculum screenen en kijken welke zaken we nog zichtbaarder kunnen maken, met het oog op militaire geneeskunde.'

Het is een vraag waar ook studenten geneeskunde mee zitten. 'Met alles wat er aan het gebeuren is in de wereld, ben ik me heel bewust van wat er zou kunnen voorvallen', zegt student geneeskunde Mirte Giesberts. 'Het is logisch dat er dan meer wordt ingezet op de voorbereiding op oorlogssituaties. Er is ook wel interesse bij geneeskundestudenten om zich daarin te verdiepen.'

De onderdelen rond oorlogsgeneeskunde zouden vooral in het masterjaar aan bod komen. 'Studenten leren nu al hoe ze moeten omgaan met chemische incidenten of zware trauma's. Ook de basisprincipes van eerste hulp zijn hier van toepassing', zegt Verslype. De nadruk ligt er vooral op om de link met oorlogssituaties explicieter te maken. 'We moeten militaire geneeskunde zeker niet verengen tot schotwonden.'

Militaire geneeskunde

Een rampsituatie kan je bovendien niet volledig voorspellen. 'Het belangrijkste hierbij is de flexibiliteit van onze mensen', zegt Verslype. 'Je kan nooit op elke mogelijkheid voorbereid zijn: militaire geneeskunde gaat dan ook heel breed. Alleen al of een ramp zich op ons grondgebied voordoet of het eerder gaat om slachtoffers opvangen van buiten onze grenzen maakt een wereld van verschil.'

Toch proberen ziekenhuizen en zorgverleners zich wel maximaal voor te bereiden

op ieder scenario. Zo bestaan er biologische en chemische alarmen waar een noodplan aan gekoppeld is. 'Dat betekent nog niet dat iedereen op voorhand al weet wat te doen, maar dat je wel minimaal vertrouwd bent met wat er in staat. Op het moment zelf moet je in staat zijn om snel te handelen', aldus Verslype.

Daarom wordt er gekeken om eventueel ook praktische vaardigheden voor oorlogssituaties aan te leren. 'Zo zouden we bijvoorbeeld kunnen trainen op een commando-oefening op de campus', zegt Verslype. 'Het moet voor studenten duidelijk zijn dat ze skills die ze aanleren, ook kunnen inzetten in een oorlogscontext.'

Vorbereidingsmaatregelen maken je als samenleving weerbaarder

— Bram Vervliet, angstpsycholoog (KU Leuven)

Daarnaast spelen medisch-ethische beslissingen een rol. 'Wie help je eerst en wie kan je niet meer redden? Dat zijn vraagstukken waar we studenten ook op moeten voorbereiden. Als je dat niet doet en het overlaat aan het moment kom je voor enorm lastige keuzes te staan', zegt Verslype.

Covid-19

Volgens Verslype maakte de covidpandemie al duidelijk hoe wendbaar het medisch personeel kan zijn in crisismomstandigheden. 'Wij moesten ons op enorm korte tijd aanpassen. Behalve dan aan het begin van de pandemie was daar heel weinig erkenning voor, terwijl iedereen toen uit zijn comfortzone moest komen en dat onder een enorm hoge druk.'

Zo kregen alle artsen trainingen in beademing en werden zorgverleners met een an-

dere specialisatie ingezet bij het afnemen van bijvoorbeeld covidstalen. 'Ook ik heb toen een covidafdeling geleid, terwijl dat eigenlijk niet binnen mijn expertise ligt', zegt Verslype.

Studenten werden toen eveneens op verschillende manieren ingeschakeld. 'Zij spelen dus nu al een rol in noodsituaties', zegt Verslype. 'Stel dat het hier ooit oorlog wordt, zullen zij dat waarschijnlijk opnieuw doen. We moeten zeker geen paniek zaaien, maar je moet realistisch blijven en erkennen dat dat een reële optie is. Als zo iets gebeurt, is het alle hens aan dek op alle niveaus.'

Angstpsycholoog Bram Vervliet (KU Leuven) wijst erop dat zulke voorbereidingsmaatregelen een tweesnijdend zwaard zijn: 'Het maakt je enerzijds als samenleving weerbaarder dat je weet wat er moet gebeuren in zo'n situatie. Dat werkt geruststellend, maar anderzijds ga je ook de aandacht meer fixeren op de problematiek, waardoor het gevoel van dreiging bij mensen kan toenemen. Dat onveiligheidsgevoel hoeft echter helemaal niet samen te hangen met de reële dreiging.'

Is het dan een goede zaak dat de aandacht nu nog meer op militaire geneeskunde komt te liggen binnen de opleiding? 'Op zich is er niets mis met ons voorbereiden op het ergste', zegt Vervliet. 'We hebben dat al verschillende keren meegemaakt. Toen er tien jaar geleden soldaten op straat liepen na de aanslagen had dat op sommige mensen ook een kalmerend effect, terwijl anderen er net banger door werden.'

'Voor mij had dit nu niet naar buiten moeten komen', zegt Verslype. 'We moeten erover waken dat het niet blijft bij aankondigingspolitiek, want dan zaai je onrust zonder reden. We mogen de kop zeker niet in het zand steken, maar er is echt geen reden voor paniek. Vrede is op komst.'

KU LEUVEN

Centrum - Minderbroedersstraat 50, 3000 Leuven
Ma > Do: 9.30 – 17 uur • Vrij: 9.30 – 13.30 uur

Arenberg - Auditoria K, Celestijnenlaan 200K, 3001 Leuven
Ma, Wo & Do: 10 tot 14 uur

Meer info op kuleuven.be/mobiliteit
Of scan de QR-code en maak meteen een afspraak

Herstel zelf je fiets!

Vind al het gereedschap en gratis ondersteuning in het DIY Fietsatelier

KULMUN-conferentie: harde sfeer, goede vriendschap en professionaliteit

Van 4 tot 8 maart vond de vijftiende editie van de jaarlijkse KULMUN-conferentie plaats. Hun gedrevenheid was indrukwekkend, hun professionaliteit frappant. 'De KU Leuven is zo'n gerenommeerd instituut dat wij die naam ook eer willen bewijzen.'

tekst
beeld

Niels Libeer
Sabine Mosman

Aan de Romaanse Poort worden we op een warme vrijdagmiddag onthaald door Jasper Kochuyt en Marie Lowette, twee studenten die verantwoordelijk zijn voor de KULMUN-conferentie. Zij nemen ons mee door de gangen van het voormalige Groot Gasthuis in de Brusselsestraat en bespreken hun werking.

De conferentie bestaat uit zeven verschillende comités, van verschillende niveaus, die de hele week lang *nine to five* samenkomen om te vergaderen. Dit gebeurt allemaal in een soort rollenspel, waarin iedere deelnemer niet zijn of haar eigen meningen meningen verkondigt, maar die van een land dat hun is toegewezen.

'Je moet de juiste balans vinden tussen een andere persoon zijn en je eigen vaardigheden gebruiken'

— Herve Heyndrickx, EPP Germany

De comités zijn verdeeld volgens ervaring. Er zijn twee beginnerscomités, UNESCO en UNEP, twee intermediate comités, het Europees parlement en de NAVO en twee expertcomités, UCLAC en CRISIS. 'CRISIS bestaat erin om een historisch scenario na te bootsen, waar je dan een individu vertegenwoordigt in plaats van een land', licht Kochuyt toe. 'Dit jaar is dat de Cubacrisis.'

Het zevende comité is Newswire, het journalistencomité. Hun taak bestaat eruit om bericht te brengen over de gebeurtenissen binnen de andere comités. 'Daarnaast zijn ze ook verantwoordelijk voor de memes', voegt Kochuyt toe.

14 De meeste van deze comités bestaan uit ongeveer twintig delega-

ten, terwijl de meer geavanceerde comités een beetje kleiner zijn. Naast de delegaten, heeft ieder comité ook twee moderators en één secretaris, die de debatten in goede banen leiden. 'In totaal zijn we, met iedereen die meewerkt en meedoet, met 150,' vertelt Lowette.

Het Europese comité

We worden begeleid naar een kleine zaal waar schilderijen iedere muur decoreren. Daar komt het Europees parlementair comité samen. Wat speciaal is aan dat comité is dat de delegaten niet alleen een land, maar ook een specifieke partij binnen dat land vertegenwoordigen.

'Ik denk dat dat heel tof is', vertelt Herve Heyndrickx (EPP Germany) daarover. 'Je moet de juiste balans vinden tussen een andere persoon zijn en je eigen vaardigheden gebruiken.' Alicja Kowalczyk (ECR Italy), voegt daar aan toe: 'Ik vind het heel leuk om meningen te representeren die niet de mijne zijn, dat doet me reflecteren.'

We volgen een deel van het debat mee. Er wordt gediscussieerd over een conceptnota over *'defense, security and national policy'*. Interessant is dat bij de debatvorm die hier gehanteerd wordt, de vorige spreker mag kiezen wie het woord krijgt.

Het debat lijkt niet meteen te vorderen, ondanks een *motion to extend* die de debattijd verdubbelt. Al zeer lang hangt het kaartje van Left Greece in de lucht, wat aangeeft dat deze willen spreken. Ze krijgen het woord nooit en dienen uit frustratie een *point of order* in bij de moderator omdat ze genegeerd worden.

Volgens de regels mag dit echter, aangezien het debat niet gedomineerd wordt door één specifieke partij, maar er gewoon nie-

'We focussen meer op het verwerven van soft skills dan op het verkrijgen van een papiertje'

— Marie Lowette, verantwoordelijke KULMUN-conferentie

mand met Left Greece wil spreken. Kort na deze gefaalde motie krijgen ze alsnog het woord, misschien uit medelijden.

Ze merken op dat het debat nergens naartoe leidt en niemand nog van mening verandert. Ze stellen voor om een *mock vote* te doen over het huidige voorstel. Deze stemming komt er ook, en wordt nipt gehaald. Je kan dus stellen dat de volledige discussie dus in zekere zin overbodig was.

UNESCO: het beginnerscomité

De volgende ochtend – de laatste dag van de conferentie – worden we weer onthaald door de organisatie. We krijgen de kans om nog twee comités te observeren: vandaag staan UNESCO en NAVO op de planning.

Bij het UNESCO-comité valt er in de sfeer een significant verschil met de vorige dag op te merken. De deelnemers, waarvan velen voor het eerst meedoen met een MUN, praten trager en moeten vaker om verduidelijking vragen.

Er is ook meer ruimte voor collegialiteit. Zo nemen verschillende delegaties de tijd om anderen expliciet te danken voor de samenwerking en vraagt Nederland een rondje applaus voor alle vrouwen aangezien het Internationale Vrouwendag is.

Een groot deel van de resterende halve dag wordt gependend in een *unmoderated caucus*, zodat enkele kleinere details van het voorstel kunnen worden uitgediept. Wanneer deze ongemodereerde debatwijze aangekondigd en goedgekeurd wordt, springen enkele delegaten recht om met elkaar over heel de ruimte en in deelgroepjes in discussie te gaan.

Zeer veel haast is er echter niet, aangezien het gros van het werk al verricht is. De delegaat die het snelst recht staat en naar de an-

dere kant van de kamer spurt, doet dit om als eerste bij het koffieapparaat te zijn.

Terwijl de delegaties bij UNESCO de laatste puntjes op de i aan het zetten zijn van hun voorstel, worden we aangesproken door een lid van de organisatie die ons komt mededelen dat er bij het NAVO-comité nog een stevig debat zal beginnen.

NAVO: het harde comité

We ruilen de joviale sfeer van het beginnerscomité in voor een veel hardere omgeving. De spreektijd per delegatie ligt bij het NAVO-comité lager – een minuut in plaats van anderhalve minuut – en toch wordt er in die minuut veel meer gezegd. Ook wat er gezegd wordt, is meer politiek geladen.

Het NAVO-debat is - hoe kan het ook anders - zeer actueel. Het gaat onder andere over het eventuele toetreden van Oekraïne tot het bondgenootschap. De afgevaardigde van de Verenigde Staten gebruikt argumenten en uitspraken van Trump die nog geen dag oud zijn en Duitsland haalt het kersverse akkoord van de EU aan voor verhoogde steun aan Oekraïne.

Juist door de grote kennis en ervaring van de leden van het comité, loopt alles hier meer last-minute. Iedere afgevaardigde wil immers iets bereiken en tijd wordt ingezet als middel in de onderhandelingen.

Dat tijdgebrek op de laatste dag zorgt voor spanning. Er wordt in unmoderated caucuses over heel de kamer heen geroepen terwijl er meerdere afgevaardigden tegelijk schrijven aan een *working paper* die dringend op tafel moet gelegd worden.

Meer dan een conferentie

Hoewel de debatten soms gespannen kunnen zijn, probeert KULMUN zo veel mogelijk een positieve sfeer te creëren. In de avonden van de conferentie organiseren ze bijvoorbeeld teambuildingactiviteiten, zoals een stadsspel of een themafeestje. 'Het is dus niet enkel academisch, maar ook een goede plek om mensen te leren kennen en vrienden te maken,' vertelt Kochuyt.

Naast hun eigen conferentie verschijnt KULMUN ook op verschillende andere conferenties. Zo gaan ze bijvoorbeeld ieder jaar naar MUNs in Salamanca en Bonn. Omgekeerd zijn er ook veel internationale studenten die meedoen aan de KULMUN-conferentie. 'Slechts iets meer dan de helft van de deelnemers studeert dit jaar in Leuven,' zegt Kochuyt. 'Je hebt een hele internationale gemeenschap die de MUNs volgen.'

KULMUN organiseert elke week een trainingssessie voor hun vaste leden, zo proberen ze het niveau hoog te houden. 'De KU Leuven is zo'n gerenommeerd instituut dat wij die naam ook eer willen bewijzen', stelt Lowette.

Het is voor KULMUN echter ook zeer belangrijk dat er geen grote druk op de prestaties komt te liggen. Bij andere MUNs, zeker in de VS of het VK, zijn er vaak delegaties die koste wat het kost in de prijzen willen komen – dat staat immers goed op hun cv.

KULMUN probeert deze attitude te voorkomen door bijvoorbeeld geen mensen te belonen die de debatten te veel domineren en zo meer in te zetten op coöperatie. 'We focussen meer op het verwerven van soft skills dan op het verkrijgen van een papiertje,' concludeert Lowette. 'Maar we geven ook wel awards natuurlijk.'

Is KU Leuven echt 600 jaar oud?

De herdenking van zeshonderd jaar Leuvense universiteit gaat niet onopgemerkt voorbij: 'De universiteit is niet echt zeshonderd jaar en de werknemers zijn bij het hele gebeuren te weinig betrokken.' Toch biedt de herdenking ook kansen.

tekst **Pieterjan Douchy**
beeld **Robin Geukens**

De KU Leuven zet haar geschiedenis meer dan ooit in de verf. In het teken van haar eeuwfeest organiseert de universiteit tentoonstellingen en erfgoedwandelingen en deelde ze zelfs een *Trivial Pursuit*-spel uit aan al haar personeel.

'Als je jezelf in de markt zet als de oudste universiteit van Vlaanderen, dan is dat een bron van maatschappelijk prestige. Dan heb je een stapje voor op de rest', zegt professor middeleeuwse geschiedenis Jelle Haemers (KU Leuven). 'De universiteit wil hier weliswaar geen geld uitslaan, maar het is toch een interessante vorm van marketing.'

De focus op kennis tijdens de herdenkingen versterkt die boodschap, zegt professor erfgoedstudies Andreas Stynen (KU Leuven). 'De universiteit presenteert de zes eeuwen aan kennisvergaring als een vorm van gemeenschappelijk erfgoed en dat label trekt aan. Dat is handig binnen de marketingstrategie.'

Zeshonderd jaar?

Vanuit dat oogpunt viert de KU Leuven de stichting in 1425, maar daar stellen historici zich vragen bij. De universiteit die zeshonderd jaar geleden werd gesticht, hield op met bestaan in 1797. Na een korte passage van de Leuvense Rijksuniversiteit, werd in 1834 in Mechelen een nieuwe katholieke universiteit gesticht. Die verhuisde een jaar later naar Leuven.

De vraag of de KU Leuven nu zeshonderd jaar oud is, is dan ook voorwerp van debat. 'De Katholieke Universiteit van 1834 was een nieuwe instelling, geen doorstart van die van 1425', zegt professor cultuurgeschiedenis Tom Verschaffel (KU Leuven). 'Oorspronkelijk werd aan de universiteit de verjaardag van 1834 gevierd. In 1909 vierde men nog de 75ste verjaardag van de universiteit, zestien jaar later, in 1925, plots de vijfhonderdste.'

De KU Leuven in haar huidige vorm bestaat bovendien pas sinds de splitsing van de universiteit in 1968, toen ook de UC Louvain ontstond. 'Geen van beide kan claimen de erfgenaam van 1425 te zijn', zei professor emeritus universiteitsgeschiedenis Jo Tollebeek daarover

eerder in *Veto*. 'Daarvoor is de wisselvallige geschiedenis van de Leuvense universiteit te complex.' De vijftigste verjaardag van de stichting van de KU Leuven kreeg in 2018 overigens minder aandacht dan het eeuwfeest van dit jaar.

'Bepaalde diensten vinden van zichzelf dat ze nauwer betrokken hadden moeten worden'

— Projectmedewerker Eeuwfeest

'De vraag is welke universiteit je herdenkt', zegt Haemers. 'De universiteit uit 1425 lijkt in niets op die van 2025. Dat was een instelling waar vijfhonderd jaar lang enkel mannen studeerden, pas in de laatste eeuw zijn daar vrouwen bijgekomen. Dat wordt amper belicht in de herdenking. De kernboodschap is "kennis", maar welke kennis herdenken we dan? Het gaat dan ook om onderzoek dat in het verleden de bestrijding van het protestantisme moest goedpraten.'

Haemers geeft aan dat de beslissingen over de herdenking erg *top-down* werden genomen en dat de werknemers van de universiteit volgens hem te weinig betrokken zijn bij het gehele gebeuren. 'Dat frustrert mij niet, maar is een gemiste kans. Een participatief project dat meer van onderuit vertrekt, was ook mogelijk. Ook dan kan je een marketingperspectief nastreven.'

Donkere bladzijden

Die debatten typeren herdenkingen in de bredere zin, zegt Stynen. 'Iets collectief herinneren is ook altijd vergeten. Zo'n viering is traditioneel een moment om op positieve passages uit de geschiedenis te focussen en er zijn elementen die dan onder-

gesneeuwd geraken.'

Verschaffel bevestigt dat: 'Het is niet ongebruikelijk dat organisaties of landen zich het verleden toe-eigenen.' Dat leidt echter niet tot een impasse, zegt Stynen: 'Onze maatschappij heeft er ook oog voor om de minder aantrekkelijke zaken van ons verleden te bespreken als ze daartoe voldoende wordt uitgedaagd.'

Stynen geeft het voorbeeld van de koloniale geschiedenis van de universiteit. 'Tijdens de tentoonstellingen worden stukken die verzameld zijn tijdens de koloniale periode getoond, en daarvoor gaan de curatoren aan de slag met mensen uit de Afrikaanse gemeenschap.'

Ook beelden van neurologische patiënten uit de vorige eeuw worden met de nodige zorg getoond. 'We consulteren de juiste experts om dat op een wetenschappelijke manier te doen', zegt professor wetenschapsgeschiedenis Joris Vandendriessche (KU Leuven), een van de curatoren van twee tentoonstellingen over de universiteit in het najaar.

Volgens Vandendriessche biedt het eeuwfeest vooral kansen. 'Het klopt dat de zeshonderdste verjaardag ook een stukje marketing is, maar ik probeer daar doorheen te kijken. De viering biedt mogelijkheden om academisch erfgoed en historisch onderzoek te presenteren aan een breed publiek. Op dat vlak hebben we als curatoren alle vrijheid om diverse en actuele thema's aan te reiken.'

Maar ook wie bij die projecten betrokken wordt, is voer voor kritiek. 'Bepaalde diensten vinden van zichzelf dat ze nauwer betrokken hadden moeten worden, of dat ze meer erkenning verdienen, zeker wanneer anderen die erkenning wel lijken te krijgen', zegt een projectmedewerker van het eeuwfeest. ☺

Hoe ver mag je gaan met het gebruik van AI bij je thesis?

In 'Jouw recht uitgelegd' doorpikt *Veto* de bubbel van de juridische wereld. Deze keer: waarop moet je letten bij het gebruik van AI voor je thesis?

tekst **Manon Capelle**
Mathias Cakoni
Cleo Croonenberghs
beeld **Sousanna Zacharian**

Thesissen schrijven, seminars uitwerken of oefeningen voorbereiden: elke student heeft het al eens moeten doen. Steeds vaker grijpen studenten daarbij naar artificiële intelligentie, met een Large Language Model (LLM) zoals GPT-4 van OpenAI. Maar hoe doe je dat op een correcte en verantwoorde manier?

AI is voor de juridische wereld een relatief nieuw fenomeen, waardoor er nog veel vragen bestaan over het gebruik ervan bij thesissen. 'Als universiteit proberen we hierin mee te evolveren door vooral het correct gebruik van AI onder de aandacht te brengen', zegt Tine Baelmans, vicerector Onderwijsbeleid van de KU Leuven.

Toch hebben we de laatste twee jaar samen een kleine dertig studenten betrappt op fraude. In veel van die gevallen valt dit samen met slecht refereren of lage kwaliteit van de tekst, en spelen er nog andere zaken dan dat ze gebruikmaakten van generatieve AI.'

1. Wie heeft het auteursrecht op de ingegeven tekst?

Wanneer je zelf een tekst schrijft, ben je hier in eerste instantie zelf de auteur van en geniet je auteursrechtelijke bescherming. Maar wat gebeurt er als je die tekst invoert in een LLM? 'In principe behoud je dat recht, maar de LLM krijgt wel een licentie op de tekst om een antwoord te kunnen geven op jouw vraag', vertelt Jozefien Vanherpe, professor intellectuele rechten aan de KU Leuven.

'Als je de niet-betalende versie van de LLM gebruikt, kan de ingegeven tekst gebruikt worden om het systeem te trainen', vertelt Louis Vanderdonck, juridisch adviseur bij ML6, een bedrijf dat zich specialiseert in AI services op maat. 'Er is dan een kans dat jouw input kan belanden in de output van iemand anders.'

2. Mag je teksten van anderen in LLM's stoppen?

Een tekst van een andere auteur uploaden in een LLM, om er bijvoorbeeld een samenvatting van te krijgen, is niet altijd even on-

schuldig. 'Je moet van bij het begin eigenlijk kijken wat er in de licentie staat die de KU Leuven heeft afgesloten met de databanken die je gebruikt', benadrukt Vanherpe. Als je volgens de licentie de tekst enkel mag downloaden, mag die in principe niet in een LLM verwerkt worden.

Daarnaast stoot je op het praktische probleem van refereren, waarschuwt Vanherpe. Om plagiaat van de desbetreffende auteurs te vermijden moet je namelijk de exacte pagina's die je gebruikte in je voetnoten kunnen aanstippen.

3. Wie heeft het auteursrecht op de output van zo'n LLM?

'Wie het auteursrecht heeft op AI-output is niet altijd duidelijk', zegt Vanderdonck. 'We weten namelijk niet met zekerheid of er enig auteursrecht mogelijk is op een door AI gegenereerde tekst, aangezien er voldoende tussenkomst van een mens nodig is om auteursrecht te doen ontstaan', voegt Vanherpe daaraan toe.

'Er moet een causaal verband zijn tussen wat de student erin steekt, en de gegenereerde output, opdat er van een auteursrecht sprake kan zijn', weet Vanherpe. Anders kan de student zich niet de auteur van de tekst in kwestie noemen.

Als je een eigen tekst invoert in een LLM, is de kans kleiner dat de gegenereerde output op bestaande bronnen gebaseerd is. 'De mate waarin je risico loopt, hangt af van hoe je de AI gebruikt', aldus Vanderdonck. 'In het geval je je input louter tekstueel laat aanpassen, behoud je uiteraard je auteursrechten.'

4. Wie is aansprakelijk bij foute informatie in de output?

LLM's genereren niet altijd correcte informatie, maar wie draagt de verantwoordelijkheid als je die foute informatie gebruikt in jouw thesis? 'Als je ChatGPT gebruikt, ga je akkoord met de gebruiksvoorwaarden en sluit je eigenlijk een contract af', zegt Jan De Bruyne, professor technologie en recht aan de KU Leuven.

In die voorwaarden staat geschreven wie er verantwoordelijk is wanneer er fou-

ten ontstaan. Veel LLM's vermelden dat ze slechts een opinie genereren of dat hun output gecontroleerd moet worden. Dat kan de indruk wekken dat gebruikers geen juridische stappen kunnen ondernemen tegen de makers van de AI-tool. Of een gebruiker een kans maakt tegen de makers van de AI-tool hangt af van geval tot geval.

'Daarnaast moet vermeld worden dat de student altijd de verantwoordelijkheid draagt voor de eigen thesis', zegt De Bruyne. 'GenAI kan worden gebruikt als hulpmiddel of ondersteuning, maar de student blijft de verantwoordelijkheid dragen.' ☺

Wat mag van de KU Leuven?

Hoewel het Onderwijs- en Examenreglement (OER) geen specifieke bepaling bevat over het gebruik van AI, valt dit onder het algemene artikel 84 dat onregelmatigheden bestraft. 'We hebben hier bewust voor gekozen om zo het correct gebruik van GenAI te omarmen', legt Baelmans uit.

'Enkel als het gebruik van GenAI een juist oordeel over de bijdrage van de student onmogelijk maakt, spreken we over een onregelmatigheid.' Op die manier zou de open definitie van artikel 84 robuust zijn tegen verdere technologische evoluties.

'Tegelijk vinden we dat AI-tools studenten niet mogen weerhouden om kritisch te blijven, de juistheid te onderzoeken en correct te refereren', aldus Baelmans. Bovendien zijn er op de website gedetailleerde richtlijnen beschikbaar voor studenten. Zo kan je bijvoorbeeld geen GenAI gebruiken tijdens een online examen wanneer dit niet de bedoeling is.

Twijfel je over jouw gebruik van AI voor een bepaald vak? Je kan het onderwijsteam van het betreffende vak altijd benaderen met jouw vragen. Dit is geen juridisch advies. Mogelijke nuances en uitzonderingen werden achterwege gelaten.

Studentenprotesten in Servië: vier maanden van verzet tegen corruptie en autoritarisme

Een ramp in Novi Sad ontketende de grootste protesten in de geschiedenis van het land, aangevoerd door studenten. Hun vastberadenheid is groot, hun eisen bescheiden: 'gelijke rechten en een veilige omgeving.'

tekst **Hannah Wellens**

Sinds het dak van het stationsgebouw in Novi Sad op 1 november instortte, trekken Servische studenten al vier maanden massaal de straat op. Wat begon als een herdenking voor de vijftien – inmiddels zestien – slachtoffers, groeide uit tot een bredere aanklacht tegen de corruptie in het land.

Na de gewelddadige aanval op een vreedzaam protest ter nagedachte-nis aan de slachtoffers, waarbij studenten van de Faculteit Dramatische Kunsten in Belgrado werden mishandeld door hooligans in zwarte hoodies, ontstond een golf van protesten en blokkades.

'Het ongeluk in Novi Sad staat symbool voor hoe de overheid omgaat met publieke werken. Niet de kwaliteit, maar wel het verkrijgen van de politieke klasse is prioriteit', zegt professor Peter Vermeersch, gespecialiseerd in Internationale en Europese studies, die de situatie in Servië opvolgt.

De studenten eisen volledige transparantie over de wederopbouw van het station, vervolging van degenen die hen en hun professoren aanvielen, intrekking van aanklachten tegen demonstranten en een twintig procent hoger budget voor staatsuniversiteiten. Maar achter deze vier eisen schuilt een diepere hoop op structurele verandering: echte democratie en een einde aan de corruptie.

Geweld

Volgens een enquête van het Centrum voor Onderzoek, Transparantie en Verantwoording in februari steunt tachtig procent van de Servische burgers de studenteneisen grotendeels. Een derde geeft zelfs aan de afgelopen drie maanden aan een protest te hebben deelgenomen.

Maar deelnemen is niet zonder risico, benadrukt de Servische studente journalistiek Jovana Otlokan, die zelf al verschillende keren meeliep: 'Tijdens de demonstraties worden mensen geslagen en wordt er zelfs ingereden op de menigte. Een vriendin van mij belandde daardoor in het ziekenhuis.'

'Aanhangers van de regerende partij worden betaald om de studentendemonstranten met hun auto's weg te duwen, terwijl ze doen alsof ze ergens dringend moeten zijn,' zegt Ana Devic, een sociologe uit Marseille die geboren is in Novi Sad. De link met de

'De echte democratie vind je op de faculteiten, niet bij de overheid'

— Jovana Otlokan, studente journalistiek in Novi Sad

regering werd al snel duidelijk. 'Eind januari werden vier mannen gefilmd terwijl ze een overheidsgebouw verlieten met honkbalknuppels, waarna ze een groep studenten aanvielen tijdens de demonstraties in Novi Sad en een jonge vrouw zwaar verwonden', vertelt Devic.

Op 15 maart protesteerden naar schatting 275.000 tot 300.000 mensen, een van de grootste protesten in de geschiedenis van Servië. 'Alles verliep vreedzaam dankzij de goede organisatie van de studenten,' zegt Devic. Toch eindigde de massale protestactie op een negatieve noot: 'Een onbekend wapen, vermoedelijk een verboden sonisch

kanon (dat zendt geluidssignalen uit om de protesterende massa op te schrikken, red.), veroorzaakte paniek, waarna de demonstratie werd beëindigd. Het regime ontkent dat er zo'n wapen gebruikt werd.'

Ook waar en wanneer er niet geprotesteerd wordt zijn de gevolgen voelbaar. 'Veel scholen zijn gesloten, en terwijl niet-protesterende leerkrachten gewoon worden uitbetaald, ontvangen degenen die wel protesteren geen loon', getuigt Otlokan.

Electrale autocratie

Naast de protestmarsen worden meerdere faculteiten bezet. Tal van studenten wonen, slapen en eten er, en elke maandag, woensdag en vrijdag om 18 uur vindt er een vergadering plaats. Tijdens deze bijeenkomsten beslist iedere student mee over bijvoorbeeld het organiseren van nieuwe protesten door zijn of haar hand op te steken.

'Er zijn geen studentenleiders die door buitenlandse machten worden aangestuurd, zoals de overheid beweert', zegt Otlokan. 'Dat is pure propaganda om de protesten

Een vrouw houdt een bord omhoog met de tekst 'verander het land, of wij veranderen het'.

© Dejan Krsmanović

voor de eigen publieke opinie in een negatief daglicht te plaatsen', bevestigt professor Europese politiek Steven Van Hecke.

'De echte democratie vind je op de faculteiten, niet bij de overheid', zegt Otlokan. 'In werkelijkheid is er in Servië één partij die alles in handen heeft.' Dat is de conservatieve Servische partij SNS van huidige president Aleksandar Vučić, die in mei al acht jaar aan de macht zal zijn.

'Er ontbreekt een sterke oppositie, en we kunnen niet verwachten dat de studenten zelf een nieuw politiek front zullen vormen'

— Ana Devic, sociologe

Van Hecke legt uit: 'Servië heeft een hybride systeem met uiterlijke kenmerken van een democratie, maar is afgedwaald naar een electrale autocratie.' Volgens Otlokan is dat de reden dat er weinig politieke betrokkenheid is onder de bevolking. 'Burgers hebben het gevoel dat er toch niemand is om op te stemmen.'

'Stemmen worden bovendien gemanipuleerd', zegt Devic. 'De regerende partij betaalt haar aanhangers om nieuwe kiezers te werven in een piramidesysteem van betalingen: afhankelijk van de 'resultaten' krijgen mensen banen, diensten of geld aangeboden.' Volgens haar heeft het regime dit systeem geperfectioneerd. 'Sommigen ontvangen zelfs geld om complete bejaardentehuizen naar de stembus te brengen.'

Kaartenhuis

Minister van Transport en Infrastructuur Goran Vesić diende kort na de ramp in november zijn ontslag in, premier Milos Vucovic volgde in januari. Of de rest van de regering zal aftreden, is onduidelijk. 'Het kan het begin van het einde zijn. Zodra de bevolking doorheeft dat de leider niet zo sterk is als zij dachten, kan alles als een kaartenhuis instorten', zegt Van Hecke.

Maar het kan beide kanten opgaan, waarschuwt Van Hecke: 'Het kan leiden tot meer democratie, of de repressie kan alleen maar

sterker worden, zoals we in Georgië zagen.' Daar vonden eind vorig jaar hevige anti-regeringsprotesten plaats, die gewelddadig onderdrukt werden.

Devic betwijfelt of de president zal aftreden. 'Energijds is er veel enthousiasme; het zijn de grootste demonstraties in lange tijd en vooral de solidariteit onder de studenten geeft hoop. Anderzijds is er veel onzekerheid', zegt ze. Dat komt doordat er nog geen alternatief is voor het huidige bestuur. 'Er ontbreekt een sterke oppositie, en we kunnen niet verwachten dat de studenten zelf een nieuw politiek front zullen vormen', legt Devic uit.

Haar hoop? 'Dat er verdere mobilisatiefasen volgen en dat studenten de krachten bundelen met delen van de politieke oppositie.' De kans op een nieuwe politieke macht is klein. 'Wel is het mogelijk dat een fractie binnen de bestaande partij zich afsplitst van de heersende partij', zegt Devic. 'Maar ook zij blijven verbonden met de huidige corruptie.'

'In kleine steden in heel Servië zijn hoopvolle nieuwe ontwikkelingen zichtbaar, waar burgers samenkomen om lokale partijbazen uit gemeentehuizen en politiebureaus te verdrijven, hen bekogelen met eieren en luidkeels de misdaden opsommen waarvoor zij de partijleiders aangeklaagd willen zien', gaat Devic verder. 'Het is waarschijnlijk dat de studentenmarsen de mensen deze nieuwe moed hebben gegeven.'

Corruptie

Van Hecke benadrukt de corruptie in het land. 'Het rondgaan van contant geld, wat corruptie doet vermoeden, en de lange wachtlijsten vallen op, maar vooral het Belgrade Waterfront-project springt in het oog.' Dit grootschalige stadsproject, gestart in 2014, moest de hoofdstad nieuw leven inblazen met een luxe winkelcentrum, een 1,8 km lange promenade en tal van luxewoningen.

Vanwege het gebrek aan transparantie en de onteigening van bewoners en kleine bedrijven groeide het al snel uit tot een symbool van de corruptie onder president Vučić. 'Rijke Serviërs kopen er spookappartementen, vermoedelijk gaat het om een grote witwasoperatie', zegt Van Hecke.

Een ander voorbeeld van controversie is de lithiummijn in het westen van Servië, de grootste in Europa, waarvan de opening in 2028 verwacht wordt. 'De bevolking wantrouwt de overheid en vreest dat de mijnopbrengsten naar de regering zullen vloeien in plaats van naar de bevolking', legt Vermeersch uit.

Daarnaast zijn er zorgen over het ontginningsproces en de milieu-impact. Het lithiumproject lokte in 2021 al massale protesten uit en werd vervolgens stopgezet. In januari 2024 werden de plannen echter hervat, wat opnieuw tot felle weerstand leidde.

Dat past in een bredere economische bezorgdheid van de bevolking. 'Mensen vrezen dat Servië economisch de verkeerde kant op gaat en wordt leeggeroofd door machthebbers', zegt Vermeersch. Het werkloosheidspercentage in Servië bedroeg 8,3 procent in 2023, wat anderhalf keer hoger is dan in België.

Ook Otlokan maakt zich zorgen: 'Veel mensen verhuizen naar het buitenland voor betere werkmogelijkheden. Als journalist zou ik hier beginnen tegen het minimumloon, dat ligt tussen de vierhonderd en vijfhonderd euro per maand.'

Europese Unie

Servië is kandidaat-lidstaat van de Europese Unie, maar op Europese steun kunnen de studenten voorlopig niet rekenen. 'De aandacht is nu vooral gericht op Oekraïne en Gaza', verklaart Van Hecke. 'Bovendien maakt de partij van president Vučić als lid van de EVP deel uit van het Europese establishment, waardoor hij rechtstreeks toegang heeft tot Europese toppolitici.'

'De teleurstelling over de EU groeit, vooral na de lauwe reactie op de gemanipuleerde verkiezingen van vorig jaar.' Bij de huidige studentenprotesten blijft een krachtig Europees signaal uit, in tegenstelling tot de steun voor de demonstraties in Georgië. 'Mensen hebben het gevoel dat de EU niet echt geeft om de democratie in Servië', concludeert Devic. ☺

rakelings

wanneer je mijn tempo ademt en
het terugzegt kraakt mijn huid
ga ik in de omgeving op
genesis drie negentien beide priem
er is eris en thales gluurt
glundert, likt.
de zon blaast tussen je haar.

een brood later wil ik niet terugfietsen —
je kent me — het laat de geometer koud

beeld
tekst
Sabine Mosman
Simeon Duwel

Achterhaald beleid en ongegrond optimisme drijven Britse universiteiten naar de afgrond

Britse universiteiten zitten in zwaar weer. Tienduizend jobs staan op de helling, bijna driekwart van de Britse universiteiten zal volgend academiejaar verlies draaien. Achterhaald beleid en dalende internationale studentenmobiliteit zijn de boosdoeners.

tekst **Linus Letocart**
Jesse Bruggemans
beeld **Emilia Van Droogenbroeck**

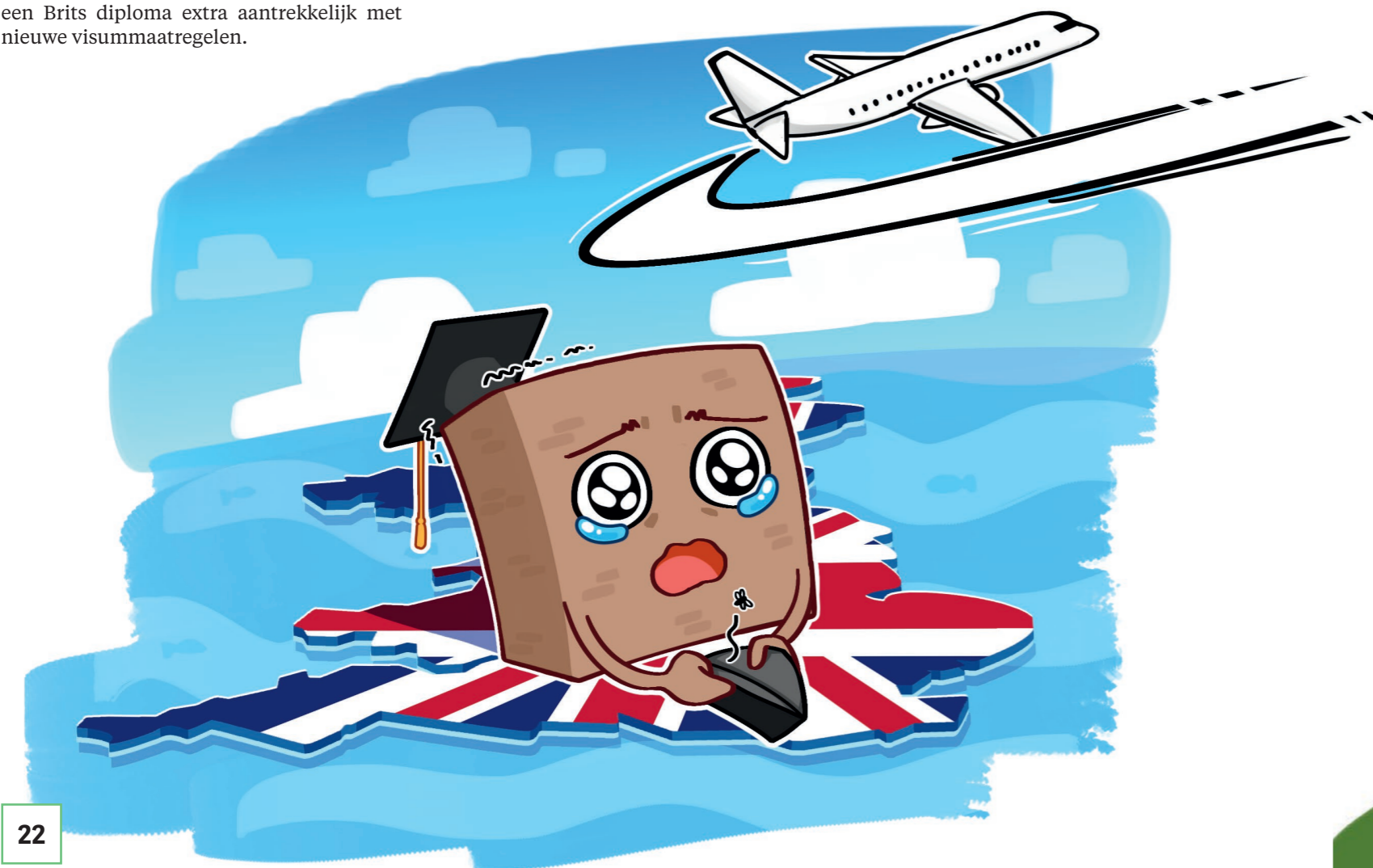
Het Office for Students, de Engelse waakhond voor het hoger onderwijs, voorspelt dat in het academiejaar 2025-2026 tot 72 procent van de universiteiten in Engeland op een rood boekresultaat zal eindigen. Dalende aantallen internationale studenten, en daarmee afnemende inschrijvingsgelden, worden aangewezen als de grote boosdoener.

In de nasleep van de covidcrisis kon het land met een voorsprong op andere Engelse landen de deuren van zijn prestigieuze hoger onderwijs opnieuw openen voor de hele wereld. Bovendien maakte de regering een Brits diploma extra aantrekkelijk met nieuwe visummaatregelen.

In een ongeziene samenloop van omstandigheden ontving het Verenigd Koninkrijk in 2022-2023 haast twee keer zo veel internationale studenten als vijf jaar eerder, met aan sommige universiteiten een vervijfvoudiging. Om de inkomsten van inschrijvingsgelden van binnenlandse studenten, waar de overheid in 2014 een bovengrens voor bepaalde, aan te vullen, vulden veel universiteiten hun begroting te optimistisch aan met bijdragen van buitenlandse studenten.

Nu de tijdelijke opstoot voorbij is, zien grote en kleine universiteiten zwarte sneeuw.

In november dreigde de Universiteit van Reading haar departement Chemie te moeten sluiten en de Universiteit van Cardiff overweegt vierhonderd banen te schrappen en met doorgedreven fusies talloze studierichtingen te laten verdwijnen. In heel het land staan naar schatting tienduizend banen op de helling. In hoeverre de overheid de schade zal kunnen beperken is vooralsnog onduidelijk. ☹

Inflatie

In 2014 werd het inschrijvingsgeld voor Britse studenten bevroren, op negenduizend pond. Daar ligt volgens Andrew McGettigan, schrijver van *The Great University Gamble: money, markets and the future of higher education* en expert universiteitsfinanciering, de oorzaak van de financiële problematiek die Britse universiteiten teistert.

'Nu de toevoer van internationale studenten verstoord is, vervalt heel het systeem in chaos'

— Vincenzo Raimo, internationale bestuurservaring bij verschillende universiteiten

'In 2017 was er een kleine toename van tweehonderdvijftig pond. In september zal dat opnieuw gebeuren', aldus McGettigan. 'Maar wat in 2012 een goede som geld was, is intussen volledig geërodeerd door inflatie.'

McGettigan heeft gelijk. Zo is de waarde van negenduizend pond in 2012 vandaag afgenomen tot minder dan zevenduizend. 'Het kost voor universiteiten meer om binnenlandse studenten op te leiden dan wat hun inschrijvingsgeld aan inkomsten binnenbrengt. Universiteiten verliezen de recente jaren geld aan lesgeven en onderzoek, hun twee kernactiviteiten', aldus McGettigan.

Optimism bias

De jaren na de coronapandemie en -lockdown waren gouden tijden voor veel Britse universiteiten, aangezien Britse onderwijsinstellingen de deuren vroeger open gooiden dan hun Angelsaksische tegenhangers in Noord-Amerika of Australië, en de drang om de wijde wereld in te trekken bij buitenlandse studenten groot was.

'Britse universiteiten spendeerden geld alsof er geen morgen was', zegt Vincenzo Raimo, voormalig internationaal directeur bij de Universiteit van Nottingham en voormalig vice-rector *global engagement* bij de Universiteit van Reading.

Waar de inschrijvingsgelden van binnenlandse studenten afgetopt werden op negenduizend pond, kunnen universiteiten het inschrijvingsgeld voor studenten in een postgraduaat immers zo hoog leggen als ze willen. 'En al zeker voor buitenlandse postgraduat. Universiteiten zetten dus al tien jaar volop in op het aantrekken van zo veel mogelijk *internationals*', vertelt McGettigan.

De extreme groei in internationale studentenaantallen en de exponentiële toename van inkomsten na corona waren echter niet van lange duur. Veel universiteiten werden getroffen door een onverwachte en sterke daling, aangezien ze erop rekenden dat de positieve trend zou aanhouden.

'Universiteiten zien de wereld met een *optimism bias*, daardoor maken ze veel te optimistische plannen', aldus Raimo. 'Zo geven ze geld uit dat ze verwachten te zullen krijgen, en wanneer ze hun doelen dan niet halen, hebben ze te maken met een financieringsstekort.'

Instabiele politiek

Het volatiele karakter van de inkomende studentenmobiliteit is niet toevallig, en wordt mede bepaald door de instabiliteit die de Britse politiek de afgelopen jaren kenmerkte. 'Als tegengewicht voor de verloren Europese studenten na de Brexit, implementeerde Boris Johnson (Conservatives) voordelige visummaatregelen voor andere *internationals*', aldus Raimo.

'De Britse universiteiten zijn in een perfecte storm beland, de druk komt van alle kanten'

— Janet Ilieva, oprichter en directeur van Education Insight

Voordien konden internationale doctoraatsstudenten zogenaamde *dependants*, meestal familie, meenemen naar het Verenigd Koninkrijk — voortaan konden alle internationale studenten dit doen. Enkele jaren later werd deze maatregel opnieuw ingetrokken, in het licht van een opgedreven anti-immigratieretoriek doorheen het Verenigd Koninkrijk.

'Er waren een aantal factoren die Britse universiteiten aantrekkelijker maakten na de pandemie, en de visa-maatregelen maakten daar deel van uit', blikt Raimo terug. 'Vanaf het moment dat dat beleid werd ingetrokken, werd het Verenigd Koninkrijk minder aantrekkelijk.'

Geen zicht op verandering

Deze zomer doorbrak Keir Starmer (Labour) de vijftien jaar lange heerschappij van de Conservatieve partij met een klinkeende verkiezingsoverwinning, en werd hij premier van het Verenigd Koninkrijk. Dat deed hij echter niet met grote belofte aan de universiteiten. McGettigan legt uit: 'Het verhogen van het inschrijvingsgeld voor binnenlandse studenten tot 9500 pond wordt volledig teniet gedaan door nieuwe belastingen die Labour heeft geïntroduceerd.'

Een significantere stijging van de studiegelden blijft waarschijnlijk uit, aldus McGettigan: 'In 2010 deed de regering dat al eens (*de coalitieregering tussen de Conservatives en Liberal Democrats, red.*), dat was toen gigantisch omstrede. Sindsdien heeft geen enkele regering de inschrijvingskosten merkbaar willen of durven verhogen.' Ook het visumbeleid van Johnson zal niet teruggedraaid worden, liet de minister van Onderwijs reeds weten in een interview.

Dat universiteiten dan kijken naar internationale studenten als belangrijkste inkomstenbron, verbaast hem niet: 'Als de

regering niet bereid is om opleidingen of onderzoek voldoende te financieren, zien universiteiten internationale studenten als de oplossing. Nu de toevoer van internationale studenten verstoord is, vervalt heel het systeem in chaos.' ☹

Marktfilosofie leidt tot marktexit

De onderfinanciering van het hoger onderwijs is volgens McGettigan een structureel probleem: 'We spreken al dertig, veertig jaar van een privatiseringstrend. Het idee achter veel van de hervormingen die tien à vijftien jaar geleden zijn doorgevoerd, was dan ook het verwijderen van politici van het hoger onderwijs. De rol van de overheid werd beperkt tot het verlenen van leningen aan studenten, en de rest werd aan de marktwerking overgelaten.'

'Intussen zitten we op een punt waar blijkt dat deze aanpak niet werkt, en het zal gigantisch veel middelen kosten aan de overheid om dit op te lossen'

— Andrew McGettigan, expert universiteitsfinanciering

'Iedereen was het eens met het idee dat universiteiten onafhankelijke, autonome instituten moesten zijn, zonder politieke inmenging', aldus McGettigan. 'Zo konden de Britse top-universiteiten ook écht concurreren op de wereldmarkt met hun Amerikaanse evenknieën. Intussen zitten we op een punt waar blijkt dat deze aanpak niet werkt, en het zal gigantisch veel middelen kosten aan de overheid om dit op te lossen.'

Janet Ilieva, oprichter en directeur van Education Insight, een onderzoeksadviesbureau gespecialiseerd in internationaal hoger onderwijs, is het daarmee roerend eens: 'Universiteiten zijn *providers*, er is dus onlosmakelijk een commercieel element aan verbonden. Door de regering worden ze gedwongen om zich te gedragen als commerciële entiteiten, maar de marktprijs wordt niet bepaald door de markt. De marktprijs wordt bepaald door de regering.'

Deze contradictie veroorzaakt een financieel onhoudbare situatie, aldus Ilieva: 'Zolang het inschrijvingsgeld kunstmatig laag wordt gehouden, zullen universiteiten verlies blijven maken. Als je de marktlogica doortrekt, betekent dat een *marktexit*' — sluitende universiteiten dus.'

Veranderende wereld

Britse politici en universiteitsbesturen zijn lang niet de enigen die internationale studentenmobiliteit sturen. 'Het is een kwestie van *push- en pull*factoren', legt Ilieva uit. Respectievelijk de binnenlandse situatie van studenten, zoals een gebrek aan kwaliteitsvol onderwijs, en de situatie in het beoogde gastland, zoals het aanbieden van richtingen die nergens anders te vinden zijn.

'De sterkte van die factoren neemt de laatste jaren alleen maar af', aldus Ilieva. 'Landen over heel de wereld verbeteren de kwaliteit van hun onderwijs en niet-Westerse universiteiten maken hun entree op de rankings.'

Ilieva ziet nog een interessante ontwikkeling. Ondanks het feit dat de internationale studentenmobiliteit wereldwijd jaar na jaar blijft toenemen — met uitzondering van de coronapandemie — verkleint de proportie studenten die voor Engelstalige landen kiest. 'Studenten gaan meer en meer dichterbij huis studeren, zo ontstaan er nieuwe studenten hubs. Chinese studenten kiezen bijvoorbeeld steeds vaker voor Hong Kong, Maleisië of Zuid-Korea, en Turkije staat intussen in de top tien bestemmingen voor internationale studenten.'

Dat wil niet zeggen dat studenten helemaal niet meer voor Britse universiteiten kiezen, zij het niet op Britse bodem. 'Verschillende Britse universiteiten hebben campussen in andere landen, in China bijvoorbeeld', vertelt Ilieva. 'Dat fenomeen is de laatste jaren sterk aan het groeien.'

'We hebben al lang bestaande overzeese campussen in Maleisië en Zuid-Afrika', vertelt Dr. Caroline Baylon, vicerector Internationaal Beleid van de universiteit van Reading. 'Transnationaal onderwijs, ook op overzeese campussen, is een steeds belangrijker manier voor mondiale universiteiten om de uitbreiding van hoger onderwijs te ondersteunen in delen van de wereld waar een sterke vraag is naar groei.'

Ook McGettigan ziet uitdagingen voor Britse universiteiten in een veranderende wereld. 'Sommige mensen zeggen: "Godzijdank dat Trump president is in Amerika, nu zullen er meer studenten voor het Verenigd Koninkrijk kiezen". Maar dat is niet wat we zien, Nigeriaanse en Chinese studenten

(twee nationaliteiten die traditioneel vaak voor Britse onderwijsinstellingen kiezen, red.) kiezen nu sneller voor Canada en Australië.'

Geen prioriteit

Volgens McGettigan is de oplossing voor het probleem simpel: 'Universiteiten hebben meer publieke financiering nodig. Studentenleningen en andere oplaapmaatregelen kunnen helpen, maar universiteiten hebben een stabiel inkomen nodig. Dat hebben ze nu niet.'

'Ik maak me zorgen dat dit het nieuwe normaal is.' McGettigan is weinig optimistisch over de toekomst van de Britse universiteiten. 'Ik zie geen tekenen dat de regering serieuze hervormingen zal aankondigen. Ik wil niet overdrijven, maar momenteel zijn er enkel in Engeland al een vijftal universiteiten waarvan het onzeker is of ze volgend jaar zullen kunnen openen.'

'Universiteiten zetten al tien jaar volop in op het aantrekken van zo veel mogelijk internationals'

— Andrew McGettigan, expert universiteitsfinanciering

Hoger onderwijs speelt geen grote rol in het Britse algemeen bewustzijn. 'Ik zie het niet meteen gebeuren dat deze regering de universiteiten meer geld zal geven', aldus Raimo. 'Het is niet dat universiteiten onpopulair zijn, ze zijn gewoon geen prioriteit voor de Britse belastingbetaler. En dat is niet eens zo verbazend, onze universiteiten bestaan uit prachtige gebouwen met groene campussen, ze zien er niet uit alsof ze in nood zijn.'

'De Britse universiteiten zijn in een perfecte storm beland. Brexit, de coronapandemie, aanzienlijke financiële tekorten, ...' somt Ilieva op. 'De druk komt van alle kanten.'

Dr. Baylon van de Universiteit van Reading ziet geen baat in pessimisme in haar communicatie: 'We bestaan als universiteit al 99 jaar en hebben ons in die periode succesvol aangepast aan veel verschillende lokale, nationale en internationale omstandigheden.'

☞

Geen fietshelm? Draag toch goed zorg voor je hersenen

'Je hebt één stel hersenen, draag er goed zorg voor', zegt professor neurochirurgie Bart Depreitere in zijn oproep om de fietshelm niet thuis te laten. 'Kijken we naar onze patiënten met een hersentrauma, dan zitten daar aardig veel fietsers tussen.'

tekst **Bart Depreitere**
beeld **Sabine Mosman**

Elk jaar vraag ik aan mijn studenten wie met de fiets naar de les gekomen is. Dan gaan ruim vierhonderd handen de lucht in. Als ik vervolgens peil wie een fietshelm droeg, zijn dat er maximum vijf. Blijkbaar is er niets minder sexy dan een fietshelm. De studenten kijken zelfs verbaasd dat ik het er überhaupt over heb.

Fietsen en hersenen

Leuven is een fietsstad bij uitstek. De fiets is het uitgelezen transportmiddel om je in de stad snel te verplaatsen. Samen fietsen is gezellig. Fietsen is ook gezond en is vanuit ecologisch perspectief aan te moedigen. Meer nog: fietsen is absoluut niet gevaarlijk. Het aantal ongevallen per gefietste kilometer of gefietst uur ligt ver achter de komma.

Maar dat aantal is niet gelijk aan nul. Als een fietser valt, komt die nogal makkelijk op het hoofd terecht. Als een fietser na een ongeval medische hulp zoekt, is dat vaak voor een hoofdletsel. En als een fietser in het verkeer sterft, is dat bijna altijd door een hersentrauma.

Het perspectief is daarbij belangrijk. Van de vele fietsers in Leuven, zien we maar een bijzonder klein aandeel in het ziekenhuis belanden. Kijken we naar onze patiënten met hersentrauma, dan zitten daar wel aardig wat fietsers tussen. Ernstig hersentrauma komt in die context gelukkig niet vaak voor.

Maar: tien tot twintig procent van de mensen met een hersenschudding blijft maanden tot jaren nadien last hebben van hoofdpijn, insomnia, vermoeidheid en ver-

mindering van de cognitieve performantie. In een omgeving als Leuven met studenten en hoogopgeleide *professionals* valt dat laatste extra op.

Evidentie

Het eerste gedocumenteerde fietsongeval dateert van 1899 in New York. Ook de fietshelm kent een lange geschiedenis en had vele gedaantes voorafgaand aan zijn huidige design. Intussen werden in de Westerse landen '*standards*' ingevoerd, die het beschermend effect van de commerciële fietshelm garanderen.

Meerdere epidemiologische studies die de vergelijking maken tussen de incidentie van verschillende letseltypes voor en na invoering van helmplicht, kwamen tot de bevinding dat de fietshelm echt beschermt. In de meest geciteerde meta-analyse daalde de kans op hoofdletsels tot 40% en de kans op hersenletsels tot 42%.

De *odds ratio* voor fatale letsels was 0,27 bij helmdracht ten opzichte van onbeschermd fietsers. Regelmatig wordt nieuwe evidentie aangeleverd, die steeds en overtuigend het beschermend effect van de fietshelm blijft aantonen. Niet sexy, maar dus kennelijk wel effectief.

Paradoxen

Als ik in mijn les vraag naar het gebruik van de skihelm, is dat steevast hoog. Ook bij sportief fietsen of paardrijden, wordt hoofdbescherming niet in vraag gesteld. Blijkbaar

is de *setting* belangrijk. Als studenten gaan sporten en daarvoor een outfit aantrekken, past de helm er wel bij. Maar in het dagelijks leven roept de fietshelm weerstand op (terwijl de meeste ongevallen wel tijdens woonwerk- of schoolverkeer gebeuren).

Bij jonge mensen, vooral bij kinderen in de middelbare school, is de onderlinge *peer pressure* niet te onderschatten. Sommige lobbygroepen hanteren zelfs een manifest anti-fietshelm discours en betogen dat het eerder aan de overheid is om voor veiligere fietsinfrastructuur te zorgen. Dat de fietspaden her en der aan verbetering toe zijn, staat vast.

Evenwel zijn veiligheid (preventie van ongevallen) en bescherming (preventie van letsels als een ongeval gebeurt) niet hetzelfde en beide zijn in parallel nuttig. Kennelijk is er maatschappelijk weinig draagvlak voor de arme fietshelm. Iedereen bevestigt wel een beschermend hoesje rond zijn smartphone. Het hoofd komt op de tweede plaats.

Je hebt één stel hersenen, dat niet regenerereert. Als je dit blad leest, heb je blijkbaar plannen om je hersenen later voor je broodwinning te gebruiken. Draag er vooral goed zorg voor! ☞

Bart Depreitere is als hoogleraar neurochirurgie verbonden aan KU Leuven en UZ Leuven.

Benieuwd naar meer studentenjournalistiek?

Beluister dan nu de nieuwste aflevering van *Veto's* podcast *Kort Samengevat*. Elke drie weken condensereren we de actualiteit die voor jou belangrijk is tot een half uurtje.

Meer diversiteit aan Harvard dan aan Vlaamse onderwijsinstellingen? Misschien wel

Waarom zijn studenten met een migratieachtergrond zo vaak ondervertegenwoordigd? Dat vraagt Serhat Yildirim zich af. 'Ik word nog vaak beschouwd als "nieuwkomer" of "nieuwe Belg".'

tekst **Serhat Yildirim**
beeld **Sousanna Zacharian**

'Wie wil studeren, kan studeren' is een vaak gehoorde uitspraak in Vlaanderen, waar onderwijs vrijwel kosteloos is in vergelijking met de Verenigde Staten. Toch vraag ik me af waarom ons hoger onderwijs vaak niet de diversiteit van onze maatschappij weerspiegelt. Waarom zijn studenten met een migratieachtergrond zo vaak ondervertegenwoordigd? Mijn persoonlijke ervaringen aan de Universiteit Gent en Harvard University kunnen helpen om deze kwestie te ontrafelen.

Vlaanderen: diversiteit als themadag

Toen ik mijn geneeskundestudie aan de Universiteit Gent begon, dé universiteit van Vlaanderen (*knipoog*), was ik verrast door het gebrek aan etnische diversiteit onder mijn medestudenten. Het merendeel was wit en kwam uit hogere socio-economische klassen. Waarom weerspiegelt ons onderwijs de diverse maatschappij niet? Hoewel socio-culturele en financiële barrières duidelijke factoren zijn, ligt het probleem dieper. Het gaat, onder meer, om structurele en identitaire kwesties, zoals de tegenstelling tussen 'echte Belgen' en 'nieuwe Belgen'.

Na twintig jaar in België te hebben geleefd, balancerend tussen mijn Koerdische en Belgische identiteit, voel ik me sterk verbonden met beide culturen. Toch worden mensen zoals ik vaak nog gezien als 'nieuwkomers', 'nieuwe Belgen' of 'mensen met een migratieachtergrond', wat een reeks vooroordelen met zich meebrengt.

Tijdens klinische stages kreeg ik regelmatig opmerkingen als: 'Werken jouw ouders eigenlijk?' of 'Jouw Nederlands is eigenlijk wel nog goed.' Die commentaar bevestigt dat diversiteit en inclusie in onderwijs en maatschappij niet beperkt moeten blijven tot themadagen vol idealen, maar de norm zouden moeten zijn. Verrassend genoeg vond ik die dagelijkse realiteit wél aan Harvard.

Harvard: diversiteit als realiteit

De combinatie van Harvard en diversiteit roept bij velen sceptische gedachten op. Toch is diversiteit daar geen onderwerp van discussie, maar een realiteit. Lessen over de schaduwzijde van de Amerikaanse slavernij-geschiedenis en kolonialisme vormen kernonderdelen van het curriculum, net zoals lessen over de rol van diversiteit in het onderwijs en de maatschappij.

Dat staat in contrast met België, waar zulke discussies vaak worden gezien als woke of irrelevant binnen een monocultureel perspectief. Hoewel Harvard een aparte 'bubbel' is, biedt de culturele en socio-economische diversiteit daar een echte verrijking aan onze debatten en leerervaringen.

Dat betekent niet dat Harvard de Amerikaanse maatschappij weerspiegelt – verre van dat – maar diversiteit wordt onder studenten en medewerkers uitgebreid erkend en gewaardeerd. Terwijl de VS, met name in

Gen Z aan Zet

In 'Gen Z aan Zet' wisselen verschillende gen Z'ers elkaar af voor een gastopinie over de leefwereld van hun generatie.

het licht van recente politieke ontwikkelingen, worstelt met structurele vormen van xenofobie, biedt Harvard een gevoel van veiligheid en thuis komen – iets wat ik niet altijd heb ervaren aan Vlaamse onderwijsinstellingen.

Ik zie mezelf als Belg en voel me soms meer verbonden met 'de echte Belgen' dan men misschien denkt. Toch ervaren velen de druk om zich aan te passen aan verwachtingen die hen van buitenaf worden opgelegd. Mijn oproep om meer aandacht te besteden aan diversiteit en geschiedenis is geen kritiek, maar een uitnodiging.

Laten we samen streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen, ongeacht achtergrond, de vrijheid heeft om bij te dragen en te bloeien, zonder te worden gezien als een 'ander soort Belg'. Door diversiteit werkelijk te omarmen en te integreren, bouwen we aan een rechtvaardige en gelijke maatschappij, én een toekomst die voor iedereen toegankelijk is. ☺

Serhat Yildirim is student Global Health Delivery aan Harvard Medical School.

Je vrije tijd is geen tijdverdrijf

Studenten zouden best bewuster met hun vrije tijd omspringen, zegt Noah Put. 'Vrijtijdsbesteding maakt vandaag plaats voor de moderne opvatting van "tijdverdrijf". Wat heeft ons ertoe gebracht zo'n een perverse term te omarmen?'

tekst **Noah Put**

'Ik sta verbijsterd wanneer mensen me vragen naar mijn hobby's. Ik heb geen hobby's.' Met die woorden opent Theodor Adorno, een vooraanstaande twintigste-eeuwse cultuurcriticus, zijn essay over vrije tijd. 'Wat mijn activiteiten buiten mijn officieel beroep betreft, neem ik ze allemaal, zonder uitzondering, heel serieus.'

Op het eerste gezicht lijkt hij een melige *grindset-avant-la-lettre* aan te prijzen, als een vroege pleitbezorger van productiviteit tot in je vrije uurtjes. Maar het tegendeel is waar: ontspanning en vrije tijd zijn essentieel, en juist daarom zouden studenten er veel bewuster mee om moeten gaan.

Onvrije tijd

Adorno bekritiseert ons hedendaagse begrip van vrije tijd, omdat het een notie van onvrijheid veronderstelt: opdat het zinnig is om bepaalde tijd als 'vrij' te bestempelen, moet er immers een 'onvrije' tegenhanger bestaan - de uren die worden opgeslokt door werk of studie. Vrije tijd zou idealiter betekenen: tijd die ik daadwerkelijk autonoom kan invullen. Wie beseft hoe waardevol dat is, zou er des te zorgvuldiger mee om moeten springen.

Toch zien we studenten in steeds slinkender mate dat voorrecht echt benutten: in plaats van creatief bezig te zijn tijdens vrije momenten, scrollen we urenlang op TikTok of *bingewatchen* we series zonder actieve betrokkenheid. Dat creëert geen waardevolle ontspanning, maar een soort passieve verdoving. Vrijtijdsbesteding maakt zo plaats voor de moderne opvatting van 'tijdverdrijf'. Wat heeft ons ertoe gebracht zo'n perverse term te omarmen? Wie zou de momenten waarop hij niet aan werk of studie gebonden is, bewust willen 'verdrijven' alsof ze een last zijn?

Het is echter niet helemaal onze eigen schuld: in plaats van aanzetten tot actieve zelfontplooiing, verleidt de amusements-industrie ons tot passieve consumptie. Zo worden studenten vermaakt in plaats van uitgedaagd, en blokpauses omgedoopt tot TikTokpauses. De mechaniek hierachter lijkt simpel: hoe meer schermtijd, hoe meer advertenties we zien, hoe groter de duit in het zakje van *Big Tech*-bedrijven. Maar is dat werkelijk alles wat erachter zit?

Re-creativiteit

Adorno stelt dat vrije tijd steeds meer in dienst staat van productiviteit: mensen moeten zich 'opladen' voor hun uiteindelijke werk- of studietijd. Creatieve bezigheden worden achteloos gereduceerd tot *re-creatie* bezigheden, en passies tot vrijblijvende hobby's – activiteiten die minimale inspanning vergen, en enkel bijdragen tot afleiding en de 'recreatie' van je bereidheid tot inspanningsgericht werk.

Zo stellen we onze vrijtijdsbesteding in dienst van onze werkethiek, in plaats van haar te benutten voor echte zelfontplooiing. Hoewel zelfontplooiing meestal inspanning en toewijding vergt, is je vrije tijd te kostbaar om er niets van te besteden aan de ontwikkeling van je talenten. Pak dus eens een boek vast, ga sporten of leer een nieuw instrument.

Ontspanning is belangrijk en dus moeten studenten die veel bewuster benaderen. In plaats van automatisch mee te gaan in passieve consumptie en productieve ontspanning, kunnen we ons afvragen: wat betekent ontspanning écht voor mij? Hoe kan ik mijn vrije tijd zo invullen dat ik er mentaal en creatief echt iets aan heb? Dan doe je niet meer aan tijdverdrijf, maar aan echte vrije tijd. ☺

Noah Put is Vetoraan en student Wijsbegeerte aan de KU Leuven.

Edmond Saveniers neemt na 27 jaar afscheid van het USO: 'Hij is de verpersoonlijking van het orkest'

Edmond Saveniers begon in 1997 aan zijn carrière als dirigent van het Universitair Symfonisch Orkest. Dit academiejaar dirigeert hij zijn laatste concerten bij het orkest: 'Het is heel cool dat hij er zo lang voor gekozen heeft om te werken met amateurs.'

tekst **Kimberly Vrancken**
beeld **Sabine Mosman**

Op 3 en 4 april speelt het Universitair Symfonisch Orkest (USO) hun lenteconcerten *Finalissimo*, ditmaal in het teken van het afscheid van dirigent Edmond Saveniers. Saveniers begon zijn carrière bij het USO in 1997. 'Dat is vóór dat de meeste mensen die in het USO spelen geboren waren, wat eigenlijk wel zot is', zegt Hannah Morrison, secretaris en voorzitter bij het USO.

'Het USO is een totaalpakket van alles wat je nodig hebt in je leven'

— Lukas Schepens, penningmeester en voorzitter USO

Dat generatieverschil toont zich in enkele aspecten, maar hij houdt er wel rekening mee, zegt Rutger Nagels, PR-verantwoordelijke van het USO: 'Het is niet iemand die zo maar boven ons staat, hij is echt deel van de groep.' Hannah voegt er wel aan toe dat het een impressionant figuur is in het begin. 'Hij hoort alles wat jij op dat moment nog niet kan horen, wat heel indrukwekkend is als jonge muzikant', zegt ze. 'Hij is ook echt de verpersoonlijking van het orkest.'

Frisse wind

Daarnaast heeft Saveniers een aanzienlijke carrière als dirigent van andere orkesten en concerten. 'Hij vertelt daar vaak heel straffe verhalen over. Zo heeft hij ooit een concert gedirigeerd tijdens de kroning van de keizer van Japan', zegt Lucas Schepens, penningmeester en voorzitter bij het USO. 'Toch kiest hij ervoor om met amateurs te werken, wat heel cool is. We zijn blij dat hij dat zo lang voor ons heeft willen doen', zegt Hannah.

Het USO is nu op zoek naar een nieuwe dirigent. 'We hebben dat allemaal nog nooit gedaan, er is ook geen procedure', zegt Hannah. Saveniers is toen aangesteld door de dienst Cultuur, en het orkest had zelf geen inspraak. 'Nu hebben we dat wel, dus dat was een proces waar we ons in moesten verdiepen.'

'We zijn er wel van overtuigd dat een nieuwe dirigent sowieso voor een interessante dynamiek zal zorgen. Er komt een nieuwe wind aan. We weten alleen niet hoe die wind gaat waaien, maar dat zien we nog wel', zegt Hannah. Lucas beaamt dat: 'We hebben 27 jaar lang een systeem opgebouwd dat we nu elk jaar stelselmatig opvolgen. Het is een systeem dat heel goed werkt, maar een nieuwe wind zal zeker niet slecht zijn.'

Gezellige vriendenclub

Dit jaar zijn er ongeveer zestig actieve leden bij het Universitair Symfonisch Orkest. 'Elke rotatie duurt ongeveer vijf jaar, waardoor je telkens een nieuw orkest krijgt', zegt Hannah. Dat vers bloed is volgens hen ook de reden dat het interessant bleef voor Saveniers.

Het USO is volgens de drie leden ook *the*

place to be om vrienden te maken. 'Het orkest is echt een sociale manier van integreren als je gaat studeren', zegt Hannah. Veel leden gaan dan ook samenwonen in enkele USO-huizen in Leuven. 'Er zijn ook al heel wat USO-baby's ontstaan', lacht Hannah. 'En er gaan er nog wel wat komen. De toekomst is gegarandeerd', voegt Lucas eraan toe.

Elk jaar gaat het orkest op concertreis naar een Europese universiteitsstad. Die reis bestaat uit drie repetitiedagen en een of twee concertdag(en). 'We spelen dan niet voor een publiek dat we gewend zijn, maar voor concertgangers', zegt Rutger.

'Die reis is ook echt belangrijk als team-

'Er zijn al heel wat USO-baby's ontstaan'

— Hannah Morrison, secretaris en voorzitter USO

building om het groepsgevoel nog meer te versterken', voegt hij eraan toe. Het is ook een moment om de dirigent op een andere manier te leren kennen: "Mon" kwam altijd

naar de eerste deel van onze cantus. Dan trok hij een adje en ging hij slapen', zegt Lucas.

Ook biedt het USO kans aan internationals om erbij te komen en zijn de repetities in het Engels. 'Je maakt hier makkelijk vrienden, dus het is ideaal om hier een leuk (half)jaar te beleven', vertelt Lucas. 'Die internationals sturen ons vaak op voorhand een mail om te zeggen dat ze op zoek zijn naar een studentenorkest voor tijdens hun Erasmus

in Leuven. Dus dat zijn altijd heel gemotiveerde studenten.'

Op vlak van representatie op faculteitsgebied zijn er nog verbeteringen mogelijk. 'Er zit van elke faculteit wel iemand bij ons, maar het grote overwicht is zeker bij de burgerlijke ingenieurs en de geneeskundestudenten.' Toch vindt Rutger de diverse mix positief: 'Je leert mensen kennen buiten je specifieke interesses, wat ook je wereld-

beeld verbreedt.'

'Daarnaast is het ook gewoon leuk om studenten van andere leeftijden te leren kennen. In het middelbaar zit je vaak opgesloten in een bubbel met exacte leeftijdsgenoten en die bubbel verdwijnt compleet bij het USO', haalt Hannah aan. 'Het USO is dan ook een totaalpakket van alles wat je nodig hebt in je leven', besluit Lucas.

Feest

De concerten in april willen dat groepsgevoel weerspiegelen. Voor één keer zijn de liederen ook niet gebonden aan een vast programma, maar werden ze geselecteerd door de dirigent. 'We hebben Saveniers *carte blanche* gegeven en gevraagd wat hij nog met ons wilde opvoeren. En dan kwam die mengelmoes eruit', zegt Lucas.

Een van die gekozen werken is de *1812 Overture* van Tsjajkovski. 'Dat gaat over een veldslag van Napoleon en om die na te booten werden er vroeger kanonnen gebruikt. Wij hebben die natuurlijk niet, maar we hebben aan de sportdienst van de KU Leuven gevraagd voor hun startshotgeweer van atletiekwedstrijden. En dat geeft ook een heel luide knal', zegt Lucas.

Na hun concerten spelen de koperblazers traditiegewijs altijd enkele *party hits* op de trappen in aula Pieter De Somer. 'We drinken dan iets op onze eigen recepties, en zijn klaar met opruimen tegen vier uur. Daarna is het vaak nog richting Oude Markt', zegt Rutger. Dat zal dit jaar niet anders zijn, al rest nog de vraag of er ook traantjes zullen vallen bij het emotionele afscheid.

In gesprek met Edmond Saveniers: 'Mijn verstand geeft aan dat ouderdom consequenties heeft'

Hoe heeft u het USO zien evolueren in die 27 jaar?

Edmond Saveniers: 'In het begin was het vooral muzikaal experimenteren met wat en hoe de muziek het best kan worden uitgevoerd. Ook zijn de audities nu veel strenger geworden om een zeker kwaliteitsniveau te halen en te behouden. Organisatorisch zijn we preciezer geworden en worden de taken beter omschreven.'

Wat was voor u het mooiste moment uit uw USO-tijd?

'De viering van mijn 25 jaar dirigentschap bij het USO was zeker een bijzonder moment. Niet alleen door de uitvoering van een Mahler 1, een van mijn favoriete werken, maar vooral door de vriendschap en de verbondenheid die ik toen voelde.'

Wat is dirigeren voor u?

'Dirigeren is het bespelen van een instrument dat uit levende mensen bestaat en het gevoel om een grote groep te kunnen leiden. Velen denken dat dirigeren niet belangrijk is, maar een dirigent heeft werkelijk invloed op het spel van een orkest.'

Met welk gevoel neemt u afscheid van het orkest?

'Afscheid nemen van het USO is dubbel. Ik heb het USO altijd graag gedirigeerd en we hebben samen de mooiste dingen volbracht. Ik zal vooral de vriendschap onthouden tussen ons, en dat zal ik vreselijk missen. Anderzijds is het mijn verstand dat aangeeft dat ouderdom zijn consequenties heeft, en dat het beter is om te stoppen op een mo-

ment dat ik het nog allemaal goed kan, liever dan door te gaan tot ik een blok aan het been word.'

Wat gaat u nu doen?

'Ik blijf nog actief. Ik hoop in de komende tijd nog een aantal grote werken van Bach op te nemen in mijn parochie, en daarvoor blijf ik veel orgel studeren. Bovendien kan ik nog altijd coaching geven, deel uitmaken van jury bij examens of audities, en inspringen voor een of andere vervanging.'

Wat wenst u uw opvolger en de USO-leden?

'Ik wens ze heel veel plezier van dat mooie grote repertoire waar het USO voor staat.' ☺

'Mijn afscheid betekende het einde van de jeugd van heel veel jongeren'

Na elf jaar stopt Sarah Mouhamou als Ketnetwrapper. Ze kijkt met veel nostalgie terug op die tijd, en blikt ook vooruit op de toekomst: 'Ik ben klaar om televisie te maken voor een ander, en ouder publiek.'

tekst **Kimberly Vrancken**
beeld **VRT**

Op zeven maart 2025 was Sarah Mouhamou voor de laatste keer te zien als Ketnetwrapper. Na elf jaar nam ze afscheid van de zender. Daar kwam meer reactie op dan Sarah zelf had verwacht: 'Ik kreeg het gevoel dat mijn afscheid ook het einde betekende van de jeugd van heel veel jongeren, dat maakte mij wel emotioneel.'

Sarah Mouhamou was elf jaar Ketnetwrapper, de langste periode tot nog toe. 'Dat is natuurlijk heel leuk om te zeggen. Er was ook een *inside joke* met Sander (*Gillis, red*). Hij was degene die het daarvoor het langste had gedaan, dus ik zei altijd dat ik het een tikje langer ging doen (*lacht*). Maar ik ben ook gewoon heel dankbaar dat ik het zo lang heb kunnen en mogen doen.'

Nieuwe generatie

Maar Sarah heeft veel geloof en vertrouwen in de nieuwe generatie wrappers. 'Ik weet dat er nu een groepje achterblijft die weer jaren verder kan en zo voor opnieuw een generatie Ketnetwrappers kunnen zorgen. Dat zou heel leuk zijn.' Zelf merkte ze al langer een generatieverschil tussen haar en de nieuwe lading, maar dat heeft altijd heel goed gewerkt. 'Ik was met veel trots de mama van de groep.' (*lacht*)

'Het is zeker oké om soms nog eens kind te zijn'

Volgens Sarah zijn er in die elf jaar heel wat zaken veranderd, waaronder televisie als medium: 'Vroeger moest je je haasten om op tijd voor de tv te zitten om Samson en Gert niet te missen. Eens dat voorbij was,

had je het gemist en moest je wachten tot de volgende dag. Terwijl nu kan je alles terugkijken, kinderen beslissen zelf wanneer ze willen kijken.' Daarom is het nu extra belangrijk om de livemomenten zo interessant mogelijk te maken voor de kijkers, zodat zij dat moment ook live willen meemaken.

'Ketnet was onze veilige haven, waar we even weg konden van de echte wereld'

Ook voelt de verantwoordelijkheid tegenover hun publiek groter dan vroeger. 'Vooral op TikTok moeten we goed nadenken of de video past voor ons publiek en hoe we dat gaan aanpakken.'

Nostalgie

Ketnet was voor veel (jong)volwassen een groot deel van hun jeugd, en zal dat altijd zijn. 'Ketnet was onze veilige haven, waar we even weg konden van de echte wereld. Dus ja, ik ben vaak ook nog zelf nostalgisch', zegt Sarah. 'Ketnet is daar gewoon heel sterk in. Om dat nostalgisch gevoel in leven te houden bij iedereen, ongeacht hoe oud je bent.'

Sarah keek vroeger veel naar Ketnet. Haar favoriete programma's waren *Kulderzipken*, *W817* en *Spring*. Maar ze had nooit de intentie om zelf wrapper te worden. 'Ik wilde wel altijd iets doen in de media, maar ben super blij dat dit op mijn pad is terechtgekomen.'

Het leukste aan haar job was dat ze zoals

elke volwassene haar job aan het uitoefenen was, terwijl ze ook het kind in haar mocht boven halen. 'Ik heb vooral geleerd dat het niet nodig is om jezelf zo serieus te nemen. Dat kan jezelf in een kramp zetten.'

Dat advies zou Sarah dan ook meegeven aan volwassenen. 'Het is zeker oké om soms

nog eens kind te zijn. Daarmee bedoel ik niet dat je onnozele dingen moet uitsteken, maar dan heb ik het vooral over de mindset. Ik denk ook dat wij onszelf, als volwassenen, te veel druk opleggen, en het zou mooi zijn om dat minder te doen. Gewoon voor je eigen mentale rust.'

De toekomst

Voor Sarah ligt de rest van de wereld nu aan haar voeten. 'Ik wil heel graag kijken wat er nog allemaal is. Zeker omdat ik elf jaar ongeveer hetzelfde heb gedaan, wil ik nog heel veel andere dingen uitproberen. Ook denk ik dat ik klaar ben om televisie te maken voor een ander, iets ouder publiek', zegt ze.

Sarah is zelf een heel nieuwsgierig persoon, en dat zal ze ook laten zien in een nieuw programma op VRT MAX. 'Ik zal daar vertrekken vanuit een herkenbare vraag en ga dan op pad om dat te onderzoeken. Dat wordt heel spannend.' ☺

Soms is opgeven beter: 'We maken het allemaal mee, maar praten er nauwelijks over'

Met haar nieuwste boek *Soms is opgeven beter* wilt Leen Dendievel aantonen dat het oké is om weloverwogen de handdoek in de ring te gooien. 'We krijgen enkel succesverhalen te horen, terwijl we niet inzien dat opgeven ook tot succes kan leiden.'

tekst **Kimberly Vrancken**
beeld **Selina De Maeyer**

'Wanneer het je mentaal welzijn in de weg staat, dan is het tijd om op te geven'

Leen Dendievel, ook wel bekend als Kaat Bomans uit *Thuis*, had al jaren een grote droom: de pelgrimstocht naar Santiago de Compostela voltooien. Ze had haar tocht maandenlang voorbereid en was er helemaal klaar voor. Maar temidden die weg besloot Dendievel op te geven, en letterlijk op haar stappen terug te komen.

Ze probeerde nog te volharden door haarzelf ervan te overtuigen dat ze een praktisch boek ging schrijven over de tocht, vol handige tips voor toekomstige reizigers. 'Het plan van een tippenboek hield mij overeind tijdens het wandelen, dacht ik. Maar dat was blijkbaar al een reden van volharden, ik was mezelf iets aan het wijsmaken, het ligt ook niet in mijn aard om zo'n boek te schrijven', zegt Dendievel.

'Ik vroeg me af waarom het opgeven zo fout aanvoelde. Ik wou dat kaderen, en daarom besloot ik dit boek te schrijven.' Doorheen het schrijfproces realiseerde Dendievel dat de keuze om al dan niet op te geven heel herkenbaar is voor veel mensen. 'We maken het allemaal mee, maar praten er nauwelijks over', zegt ze. 'We krijgen enkel succesverhalen te horen, terwijl we niet inzien dat opgeven ook tot succes kan leiden.' Met haar boek

'Als je een bepaalde droom ontgroeid bent, durf iets anders te dromen'

hoopt ze dat mensen sneller voor hun eigen welzijn zullen kiezen.

Volgens Dendievel komt een boek altijd op het juiste moment in iemands schoot terecht. 'Ik denk dat mensen die mijn boek vastnemen onbewust gaan merken dat ze ergens aan het volharden zijn. Ik hoop dan dat ik hen een duwtje kan geven om te dur-

ven springen', zegt Dendievel. 'Want als we niet durven springen, dan blijven we stilstaan.'

Plakboek van het leven

Soms is opgeven beter is opgebouwd uit drie delen die door elkaar vloeien: Dendievels tocht naar Santiago, getuigenissen van mensen die ooit iets hebben opgegeven, en de psychologische achtergrond van de concepten 'opgeven', 'verwachtingen' en 'volharding'. 'Die drie delen heffen elkaar op en hebben elkaar nodig', zegt Dendievel. 'Ik kan niet zeggen welk element het meest doorweegt, dat is aan de lezer zelf.'

'Ik vind het sowieso belangrijk dat er getuigenissen in een non-fictieboek verwerkt zitten. Die ondersteunen de theorie en zorgen ervoor dat mensen zich kunnen herkennen en erkenning voelen', gaat ze verder. Ze heeft dan ook zelf alle interviews afgenomen en getuigenissen verzameld: 'Het is een grote zegen dat mensen mij het vertrouwen geven om hun woorden neer te pennen.'

Die getuigenissen gaan over heel uiteenlopende beslissingen: van het veranderen van studierichting tot het beëindigen van een relatie. 'Je kan op elke leeftijd geconfronteerd worden met de keuze om iets al dan niet op te geven. Mijn boek is er dan ook voor iedereen die er klaar voor is', zegt Dendievel.

Ook vormelijk zit het boek goed in elkaar en lijkt het op een van Dendievels persoonlijke Moleskine-boeken. 'Ik geniet ervan om dingen uit kranten en magazines te scheuren en die op te plakken. Dat kunnen passages uit interviews zijn of titels die ik mooi vind', zegt ze. In haar boeken vind je dan ook

vaak citaten uit verschillende contexten. 'In zo'n *quote* wordt vaak de essentie weergegeven in mooie woorden. Ik moet die woorden niet zelf verzinnen, als ze al bestaan en gezegd werden door iemand anders.'

Kies voor je mentaal welzijn

'Mensen vragen zich vaak af wat het punt is om op te geven', zegt Dendievel. Het antwoord daarop is vrij simpel voor haar: 'Wanneer het je mentale en fysieke welzijn in de weg staat, dan is het tijd om op te geven.' Dat was ook de reden dat ze zelf vroeger huiswaarts keerde op haar tocht: 'Met de kostbare tijd die ik heb in mijn leven, en dat is al niet veel, wil ik dat spenderen aan iets wat me meer vervult dan dit', zegt ze.

Ondanks dat het een van haar grootste dromen was, bleek die toch niet aan haar besteed. 'Walt Disney zei ooit *"If you can dream it, you can do it"*. We denken allemaal dat we onze dromen moeten najagen, en ik ben er zeker ook fan van. Droom groot en ga er voor. Maar als die droom je op een bepaald moment niet meer enthousiasmeert of je die ontgroeid bent, droom iets anders', besluit Dendievel. 'Niets is verloren als je – weloverwogen – opgeeft.' ☺

'Wij vertellen over een crazy moordzaak alsof je erbij zit op café'

Laura en Silke van *de volksjury* zijn niet meer weg te denken uit de Vlaamse podcastwereld. De ene week lossen ze met een groep van 1600 mensen live een moordzaak op. De andere week lokken ze zo'n 400.000 luisteraars naar hun online platform: 'We hebben samen een baby op de wereld gezet.'

tekst

Daphne Van Damme
Anna Derwael

beeld

Yentl
Krew Collective

Al zeven jaar speculeren Laura Scheerlinck en Silke Vandenbroeck achter de microfoon — met of zonder een glas cava— over *true crime*-zaken. Al even lang weten luisteraars hen te vinden, aangehouden door hun gezelligheid en het gevoel deel uit te maken van hun hechte vriendschap. In de 'losse flodders' aan het begin van iedere aflevering praten Laura en Silke over hun week en geven ze tips over films en podcasts waar ze zelf recent van genoten hebben. 'Onze luisteraars krijgen ons zoals we zijn, zonder filter.'

Enkele maanden geleden brachten ze nog hun derde boek, de interactieve thriller *Dossier Paul*, uit en momenteel toeren ze met de zaalshow *Een Victoriaans drama* door Vlaanderen.

Ondanks alle drukte maakten ze een gaatje in hun agenda om even met *Veto* te spreken. We willen weten hoe het voelt om je beste vriendin als collega te hebben en hoe je slaapkwaliteit is na een denkbeeldige afspraak op de plaats delict.

Geen vriendinnen, maar familie

Hoe zijn jullie met de podcast begonnen?

Laura: 'Silke en ik hebben elkaar leren kennen via gemeenschappelijke vrienden. We hebben allebei radio- en televisiejournalistiek gestudeerd aan de VUB, ik een jaar eerder dan zij. Mijn huisgenoten zaten in haar jaar, en zo kwam Silke af en toe bij ons over de vloer. Op een dag zijn we Facebookvrienden geworden — toen was dat nog cool!'

'Ik vraag me af: waarom wordt deze persoon wel een moordenaar en iemand anders niet'

— Silke Vandenbroeck

'Op een gegeven moment zag ik dat Silke iets had gepost over een *true crime* podcast waar ik ook naar luisterde. Tijdens een huisfeestje, onder invloed van een Cara Pils, begon ik daarover met haar te babbelen. We hebben dan impulsief besloten om zelf eens iets te proberen. Zo is de podcast er vrij snel gekomen.'

Al die tijd is jullie introdeuntje nooit veranderd. Waar komt dat eigenlijk vandaan?

Silke: 'Wel, eigenlijk heeft Lucas, de vriend — intussen verloofde — van Laura dat gemaakt. In het begin hebben we een paar keer gebrainstormd over wat die podcast precies moest zijn en wat we ermee wilden doen. En toen was het tijd om een *introtune* te maken. Lucas is veel met muziek bezig, dus we hebben hem dat gewoon héél lief gevraagd.'

'We hadden ook meteen input: het eerste seizoen van *Stranger Things* was net verschenen toen wij begonnen. We wilden zo-

iets in die *eighties vibe*, een beetje mysterieus. En Lucas zei meteen: "Oké, *got it*." Toen hij het ons voor het eerst liet horen, had hij wel een klein hartje, maar wij waren meteen enthousiast.'

Hoe komen jullie al die moordverhalen op het spoor?

Laura: 'Oh, via allerlei wegen. Silke en ik zijn sowieso geïnteresseerd in *true crime*. We lezen er veel over, kijken docu's, luisteren naar andere podcasts... Enerzijds komen we zo ongelooflijke verhalen tegen waarvan we denken: daar willen we zelf mee aan de slag.'

'Anderzijds hebben we een enorm trouwe *fanbase* die zelf heel veel suggesties instuurt. Via sociale media krijgen we geregeld

'Ik slaap slecht, maar dat heeft niets te maken met het feit dat ik een *true crime* podcast heb'

— Laura Scheerlinck

berichten van luisteraars over zaken waar ze graag meer over willen horen. Dus ja, de lijst is lang — we kunnen nog jaren verder.'

Hoe is het om een podcast te maken als goede vriendinnen?

Silke: 'In het begin kenden we elkaar gewoon oppervlakkig, maar ondertussen zijn onze breinen als het ware gesynchroniseerd. We hebben hetzelfde wereldbeeld, dezelfde normen en waarden. Dat maakt het ook gemakkelijker voor de podcast.'

'Laura zegt altijd: "We hebben samen een baby op de wereld gezet." En dat is echt zo, we moeten die podcast samen grootbrengen. Het mooie is dat het ondertussen zoveel meer is dan een vriendschap of een zakelijke relatie. Ik weet dat ik altijd kan aankloppen bij Laura als er iets is. We hebben zelfs een WhatsAppgroep met Lucas en mijn vriendin Annick, die "de kleine familie" heet.'

Laura: 'Ik wil daar nog even op inpikken. Silke en ik hebben allebei andere jobs gehad en dan kies je je collega's niet. Maar in het geval van de podcast was dat anders. Het is een enorme luxe dat je, dag in dag uit, mag samenwerken met iemand die je écht leuk vindt.'

Maken jullie tijdens het opnemen een onderscheid tussen de Silke en Laura als vriendinnen en de Silke en Laura als collega's?

Silke: 'Goh, ik merk wat dat betreft eigenlijk geen verschil op. We komen toe in de studio en zijn dan al volop aan het babbelen. Het enige dat verandert, is dat op een bepaald moment de opname start en we uiteindelijk ons uitgewerkte verhaal moeten brengen.'

Laura: 'Het is misschien moeilijk om toe te geven, maar ik denk dat wij gewoon altijd dezelfde persoon zijn. Onze luisteraars krijgen honderd procent ons te horen, zonder filter. Alleen als we ergens nog niet over mogen praten — bijvoorbeeld over shows die nog geheim zijn — houden we ons in. Maar verder is er echt geen verschil of de micro nu aan of uitstaat.'

Onderaan de keldertrap

Jullie halen heel hoge luistercijfers. Wat denken jullie dat het succesrecept is voor een *true crime* podcast?

Laura: 'Ik denk dat je enerzijds *true crime* podcasts hebt die radioreportage-gewijs ver-

schillende mensen interviewen en strak gemonteerd worden. Wat onze sterkte is, is dat we zware onderwerpen aansnijden op een luchtige manier. Als in: "Ik wil hier wel iets over weten, maar ik wil vanavond ook nog wel kunnen slapen".'

'Wij vertellen over een *crazy case* alsof je erbij zit op café. Dat maakt het allemaal toegankelijker. Ik wil daar niet mee zeggen dat een tiendelige reportagereeks niet goed kan zijn. Daar luister ik zelf ook graag naar. Maar onze toegankelijkheid is onze sterkte.'

Waarom denken jullie dat mensen, net zoals jullie, gefascineerd zijn door *true crime*?

Silke: 'In eerste instantie is het een *van-mijn-bed-show* voor de meeste mensen. Maar het is wel een duistere wereld die erg fascinerend kan zijn. Wat speelt zich daar allemaal af? Ik stel mij ook de vraag: waarom wordt deze persoon wel een moordenaar en iemand anders niet, ondanks dat ze in dezelfde omstandigheden zijn opgegroeid?'

'Onlangs heb ik een nieuwe interessante theorie gehoord. *True crime* zou mensen zo aanspreken omdat je het kan beleven zonder dat je jezelf in gevaar brengt. Als je het verhaal te eng vindt, kan je het gewoon afzetten en zit je veilig in je cocon. Perfect voor mensen die willen weten hoe die onderwereld werkt, zonder er deel van uit te maken.'

Heeft het bezig zijn met *true crime* dan ook een impact op jullie persoonlijke leven?

Laura: 'Nee, 0,0 procent. Ik slaap slecht, maar dat heeft niets te maken met het feit dat ik een *true crime* podcast heb. Ik ga nog altijd in het donker mijn keldertrap af.' (*lacht*)

'Ik heb recent wel iets ontdekt waar het invloed op heeft. Als mensen zeggen "Ik kom uit Aarschot" of "Ik kom uit Diest". Dan kan ik denken: Diest: Ronald Janssen. Dus geografisch koppel ik plaatsen in België aan misdaden die zich daar hebben afgespeeld. Als iemand tegen mij zou zeggen dat ze in de Delhaize van Aalst werken, moet ik op mijn hand bijten. Bende van Nijvel. Je weet natuurlijk niet wie welke connecties heeft.'

Silke: 'Mijn angsten zijn niet gestegen. Laat het mij zo zeggen, ik ben iemand die als kind altijd bang is geweest in het donker en dat is iets waar ik nu nog steeds af en toe moeite mee heb. Als ik alleen thuis ben, komt er bij mij wel eens het idee op dat er iemand voor onze grote ramen staat. Maar die angst is onder controle en is niet versterkt door de podcast. Na een opname babbelen wij nog vijf minuten over de zaak, maar daarna glijdt het van ons af.'

Hoe staan jullie tegenover actuele moordzaken? Neem nu bijvoorbeeld onlangs de zaak van Heidi de Schep- per.

Silke: 'Zolang een zaak juridisch niet afgerond is, behandelen we ze niet. Die regel hebben we onszelf opgelegd. En liefst is de zaak al een paar jaar afgerond en het stof een beetje gaan liggen.'

Laura: 'Maar dat betekent niet dat we die zaken niet volgen. Als er iets gebeurt, sturen we elkaar meteen berichten en lezen we alle artikelen. In ons achterhoofd maken we dan alvast een *mental note*: hmm, oké, dit is er gaande, hier gaan we iets mee doen op een dag.'

Hoe gaan jullie om met het morele dilemma dat bij true crime komt kijken? Het zijn heel erge gebeurtenissen waar jullie over spreken.

Laura: 'Dat is de reden dat we dit doen. We krijgen elke aflevering opnieuw de kans om een slachtoffer of een onrecht in de kijker te zetten. Dat kan gaan van discriminatie tot feminicide. Dankzij ons platform kunnen we juist de dingen belichten die mislopen en kunnen we mensen de aandacht geven die ze verdienen. We vinden dat niet moeilijk.'

'Als we een aflevering brengen, zit er ook wel een vorm van luchtigheid in: als er vijf Willy's in het politieonderzoek meedoen, dan gaan we dat zeggen en vinden we dat grappig. We zullen nooit lachen met gebeurtenissen of met het slachtoffer, dat is vanzelfsprekend.'

Silke: 'Dat is wel iets waar wij ook in gegroeid zijn en dat zal niet vanaf aflevering één goed gezeten hebben. Elke dag leren we nog bij over zaken of over hoe we iets kunnen brengen.'

Vinden jullie het belangrijk dat jullie podcast een activistische insteek heeft?

Silke: 'Ja, ik heb het al over onze waarden en normen gehad. De podcast staat dicht bij wie we zijn. We hebben nu zo'n groot platform; laten we proberen een bijdrage te leveren aan actuele discussiepunten. Ik denk maar aan de abortuskwestie, of aan racisme. Ik vind het belangrijk om ons platform op die manier in te zetten.'

True crime, heruitgevonden

Jullie hebben van de volksjury jullie beroep kunnen maken. Hoe ziet een werkweek in jullie leven eruit?

Laura: 'Geen enkele week ziet er hetzelfde uit, maar we hebben wel een soort structuur. De ene week nemen we een aflevering op, de andere week bereiden we die voor. Wie de zaak kiest, begint met *research* en maakt een opzet. Daarna werken we elk apart verder, zodat we elkaar nog kunnen verrassen met nieuwe inzichten.'

'We staan opeens in zalen zoals het Capitole in Gent, waar 1600 man binnen kan'

– Silke Vandenbroeck

'Delen van onze week bestaan dus uit brainstormen over nieuwe ideeën, in boekvorm, showvorm of nog iets anders. Er is net een boek van ons verschenen. En dan is er nog sociale media: we proberen zoveel mogelijk berichten te beantwoorden of te *liken*. Momenteel zijn we ook bezig met livestreams.'

Silke: 'In het najaar waren we tegelijk ons boek aan het schrijven en onze livestream aan het voorbereiden. Op zich is het wel leuk dat de inhoud vrij gelijkend is, maar de uitvoering zo divers. Geen enkele week is dezelfde. Sommige weken zijn rustiger en dan denk ik: moet ik niet aan het werk zijn? Maar voor je het weet, zit je weer in een periode waarin je zeven dagen op zeven bezig bent met drie projecten tegelijk.'

Hoe zijn jullie op het idee gekomen om livestreams te doen en om zo'n zaak voor publiek te brengen?

Laura: 'Ik denk dat we op dat vlak een beetje zijn ingehaald door de vraag van het publiek. We waren nog maar net bezig toen luisteraars aangaven dat ze er wel eens graag wilden bij zijn. Heel concreet boden sommigen ons hun jeugdhuis aan om een aflevering op te nemen met een publiek erbij.'

'Maar tijdens corona is ons bereik enorm gegroeid. We zijn toen ook bij ons management aangesloten, die zo'n livestream een leuk idee vonden, maar ons verzekerden dat we het groter moesten aanpakken. Dat is geresulteerd in onze eerste tournee waar we acht shows hebben gespeeld die direct uitverkocht waren.'

'Voor ons was het ook gewoon leuk. Je bent benieuwd wie de mensen zijn die donderdag op weg naar hun werk, naar school of tijdens het poetsen naar je aan het luisteren zijn. Een livestream was de ideale manier om die mensen te ontmoeten.'

Speelden verhalen vertellen al een grote rol in jullie studententijd?

Laura: 'Ik denk het wel. We zijn alle twee geïndigd met een master Radio- en Televisiejournalistiek, maar in de opleidingen die we daarvoor volgden vormden verhalen een essentieel onderdeel.'

'Ik heb Taal- en Letterkunde gestudeerd, met een combinatie van Nederlands en theater-, film- en literatuurwetenschappen. Dat kon toen enkel aan de universiteit van Antwerpen. Dus ja, ik was eigenlijk constant bezig met verhalen lezen, bekijken en daarover reflecteren. En Silke op een heel andere manier ook.'

Silke: 'Ja, ik heb eerst Culturele Antropologie gestudeerd en daarna religies in de hedendaagse samenleving. Dat gaat ook om verhalen die worden doorgegeven.'

'Ik herinner me nog hoe ik presentaties moest geven en dat vreselijk vond. Het was pas toen ik journalistiek ging studeren, dat ik beseftte hoe leuk ik het vond om de verhalen van mensen op te tekenen en ze over te brengen. Dus ja, op een of andere manier is het er altijd al geweest.'

Jullie recente livestreams gaan ook veel verder dan de vorige. Jullie halen zelfs jullie beste acteerskills boven. Is dat ver uit jullie comfortzone?

Silke: 'Ja. We hebben alle twee in onze jeugd toneel gespeeld en op een podium gestaan, maar dat was natuurlijk altijd super kleinschalig. Nu staan we opeens in zalen zoals het Capitole in Gent, waar 1600 man binnen kan. Dan voel je de druk wel stijgen. We hebben ook tegen ons management gezegd dat we hier hulp bij nodig hadden.'

'Ik vind het heel goed dat we dat hebben durven aangeven. We hebben nu met een regisseur samengewerkt en het is hard werken geweest om alles goed te krijgen. Net omdat het voor ons ook nieuw was om de podcast

op deze manier te vertalen naar het podium, zonder dat we hetzelfde deden als de voorbije twee jaar.'

'Als er trouwens mensen in Leuven zijn die nog graag willen komen kijken in Strombeek; er zijn nog tickets *available* voor 9 en 10 april!'

Geheimen en dromen (euhm nachtmerries)

Jullie werkten eerder ook al samen met Pommeliën Thijs. Willen jullie in de toekomst nog eens samenwerken met een bekend persoon?

Laura: 'Pommeliën is het beste wat ons land ooit heeft voortgebracht, maar voor alle duidelijkheid: wij wisten al dat ze fan was van ons. Ze volgde ons op Instagram en stuurde ons een berichtje. Voor de livestream op een podcastfestival wilden we graag eens iets anders doen. We belden Pommeliën en ze zei: "Ik heb nog nooit zo snel 'ja' op iets gezegd".'

'We krijgen wel regelmatig berichtjes van bekende Vlamingen, dat is het allergrootste compliment. Het gaat vaak om mensen die professioneel in de media werken en die kunnen appreciëren wat wij doen.'

Silke: 'We hebben nog nooit een gast in onze podcast gehad. Dat zijn dingen waar we nog mee zouden kunnen spelen. Onze podcast is altijd heel organisch gegroeid en dat is iets wat we zo proberen te houden. Maar gasten mogen zich altijd aanmelden.'

Wat staat er nog op jullie bucketlist, zowel met de volksjury als daarbuiten?

Laura: 'Alles wat mogelijk is. Voor ons is de volksjury een speeltuin. Een paar jaar ge-

leden had ik je niet geloofd als je me vertelde dat we boeken zouden schrijven: "Dat gaat nooit werken." Maar het werkt wel. Ik denk dat Silke en ik op alle mogelijke vlakken wel eens willen zien wat we kunnen doen met *true crime* in Vlaanderen.'

'Anderzijds, op persoonlijk vlak wil ik heel graag meedoen aan *The Masked Singer*. Ik ben niet bekend genoeg, maar ik blijf het zeggen tot ik ooit op hun radar verschijn. Silke wil heel graag meedoen...' (Silke pikt in)

Silke: 'Nu het programma terug is, durf ik het niet meer te zeggen. (lacht) Ik heb altijd gezegd dat ik een deelname aan *Dancing with the Stars* tof zou vinden.'

Laura: 'En ik zeg ja!'

Silke: 'We gaan verder. Ik denk voor de toekomst ook aan afgeleiden van *de volksjury*. Een *standalone*-podcast of een tiendelige reeks. Ik denk dat we echt nog veel dingen kunnen proberen en zien wat we daarmee bereiken.'

Een laatste belangrijke vraag: welke snacks mogen niet ontbreken als jullie een aflevering opnemen?

Silke: 'Dat is altijd moeilijk bij een podcast. Als je eet, horen mensen dat natuurlijk. Wat we altijd in voorraad hebben in de opnamestudio zijn zure en zoete snoepjes. Maar ook van die *Celebrations*. Daar heb je er al snel een paar van gegeten...' (lacht)

Laura: 'Daarnaast, als we iets podcast-gerelateerd gepland hebben en we kunnen dat combineren met uit eten gaan, dan gaan wij die kans zeker niet laten liggen. Ik denk dat wij heel graag de Vlaamse horeca steunen.' ☺

KU LEUGEN

KU Leugen is *Veto's* satirerubriek. Humoristen, memedeskundigen en draakstekers, wees welkom!

Trump bedreigt Alma met nieuwe invoerheffingen

Amerikaans president Donald Trump overweegt invoertarieven tegen studentenrestaurant Alma. Hoe dat de Leuvense student zal treffen, is voorlopig moeilijk te voorspellen. Volgens Trump zijn de tarieven noodzakelijk om de Amerikaanse economie te beschermen.

tekst **Gilles Decabooter**

Vrijdagavond kondigde president Donald Trump een nieuwe reeks economische maatregelen aan tijdens een persconferentie in het Witte Huis. Naast Canada, Mexico en China valt ook de Alma in zijn vizier. Hoewel hij geen definitief cijfer gaf, wordt er verwacht dat hij importheffingen tot vijftig procent per maaltijd van de Alma wil invoeren. Het nieuws komt als een schok aan bij de restaurantketen.

Studentenrestaurant Alma is al sinds 1954 een trouwe bondgenoot van de Verenigde Staten. Dagelijks exporteert het restaurant enkele kilo's Belgisch friet naar de VS. Alma's vol-au-vent is vooral in Texas geliefd. Voor de huidige president is dat niet genoeg, ook al geeft het restaurant meer dan de verwachte twee procent van de jaarlijkse omzet aan security uit. Het aantal Amerikaanse uitwisselingsstudenten dat gaat eten in de Alma blijft overigens relatief laag, door concurrentie van onder andere McDonald's en Burger King.

Prijsstijging Coca Cola

Alma gaf nog geen officiële reactie op de uitspraken van Trump. Toch valt te verwachten dat het restaurant zelf zal terugslaan met eigen invoerheffingen op Amerikaanse producten. De prijs van verschillende frisdranken, zoals Coca Cola, zal daarom stijgen. Ook hamburgers en taco's worden tijdelijk duurder, maar kunnen ook vanuit Duitsland en Mexico geïmporteerd worden. Door de Europese wetgeving rond voedselveiligheid zijn er verder weinig etenswaren die rechtstreeks in een maaltijd van Alma belanden.

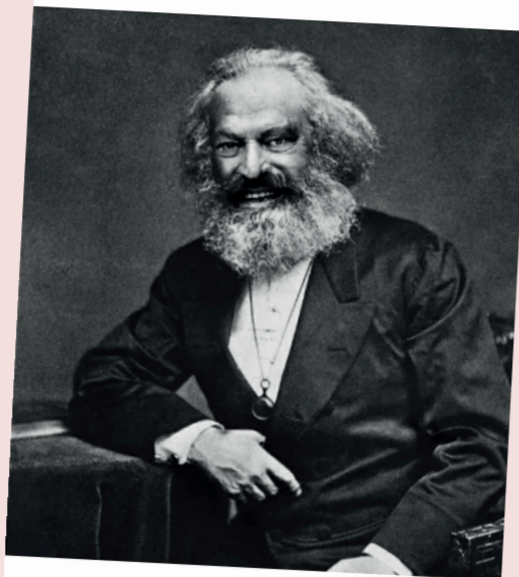
Trump is al langer ontevreden met het menu van de Alma. Vooral de aanwezigheid van Caesarsalade — nochtans de favoriet van minister van Onderwijs Zuhair Demir — is voor hem een stap te ver: *'They have this dish called Caesar salad over there, but it doesn't even have Caesar in it. The Alma restaurant has been ripping off the American people for... I don't even know how long, but very long.'*

Verder eist hij dat het restaurant meer Amerikaanse maaltijden beschikbaar stelt voor haar studenten. Anders dreigt Trump ermee om uit de NARO (Noord-Atlantische Restaurant-Organisatie) te stappen. Het is de eerste keer sinds 2002 dat een Amerikaanse president zich zo uitdrukkelijk over de Alma uitspreekt. ☹

POV: uw kotgenoot is industriële ingenieur

sociologen wanneer ze sociaal mogen doen ofzo

idk, kdoe wiskunde

sociale wetenschappers wanneer ze statistiek moeten doen

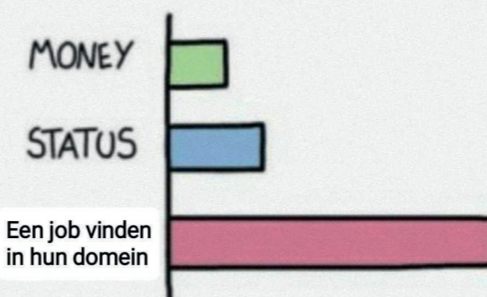
ingenieurs wanneer ze een paper moeten schrijven

filosofen wanneer ze moeten

WHAT GIVES LETTEREN STUDENTEN FEELINGS OF POWER

Zo krijg je als student efficiënt een burn-out

Nu de paasvakantie nadert, stapelt het werk aan de universiteit steeds meer op. *Veto* helpt je daarbij. Als je die tips goed toepast, wordt een burn-out geen kwestie van 'of', maar van 'wanneer'.

tekst **Kato De Bruycker**
beeld **Matteo Ceccucci**

Proficiat! Als je dit artikel leest, ben je waarschijnlijk ingeschreven aan een hogeschool of universiteit. Er ligt een prachtige wereld aan je voeten. Een wereld vol idyllische deadlines, heerlijke prestatiedruk, zonnige dagen met tien uur les en een zalig gebrek aan slaap. Goed, jij wil je dus succesvol richting een burn-out werken? Als (net niet) ervaringsdeskundige denk ik dat ik je wel wat raad kan geven.

Slapen? Nee toch

Het is belangrijk dat je begrijpt dat rust verloren tijd is. Neem vooral zo veel mogelijk vakken op en blijf indien mogelijk op modeltraject. Liefst combineer je dat met studentenjobs om je eerste werkervaring op te doen en sluit je je aan bij meerdere verenigingen om brede connecties te leggen. Geen ruimte voor pauze? Ideaal, je bent op de goede weg! Vergeet ondertussen die LinkedIn-post niet om je progressie te delen.

Nog belangrijk: slaap is onbelangrijk. Voor oververmoeidheid en concentratiemoeilijkheden bestaat immers energiedrank.

Je sociaal leven komt na je verplichtingen. Of misschien komt het helemaal niet, nog beter. Als het toch lukt om tijd te vinden voor sociale contacten, kijk dan eens hoe moeiteloos je vrienden door hun studietraject lopen. Besef goed hoe dat komt. Zij werken harder dan jij.

Een andere leerrijke vergelijking zijn medestudenten op sociale media. Geen enkel punt onder de vijftien, dat is hoe het zou moeten zijn. Word je hier onzeker van? Perfect, leg de druk op jezelf nog maar wat hoger.

Verleg je grenzen

Voel je je altijd moe? Vergeet je veel? Lange tenen? Het zit allemaal in je hoofd: je praat jezelf die dingen aan. Neem die kwaaltjes dus vooral niet te serieus. Rust in geen geval, want dan loop je achterstand op en dat kan je je niet permitteren. Heb je geen energie meer over voor die langverwachte feestjes elke avond? Dat is helemaal oké.

Als je voelt dat je over je eigen grenzen begint te gaan en je denkt dat er dringend iets moet veranderen, zoek dan vooral hulp bij de hogeschool of universiteit. Zij zijn je eerste aanspreekpunt. Er zijn namelijk vast wel online zelftesten om te kijken of je een perfectionist bent. Of een studiecoach met mooie theorieën waarvan je niet te weten komt hoe je ze ooit in de praktijk omgezet krijgt.

Veranderingen in de manier van onderwijs? Niet nodig. Vandaag de dag is het belangrijk dat je leert omgaan met druk. Voelt het alsof je er alleen voor staat? Top, dat is wat we nodig hebben.

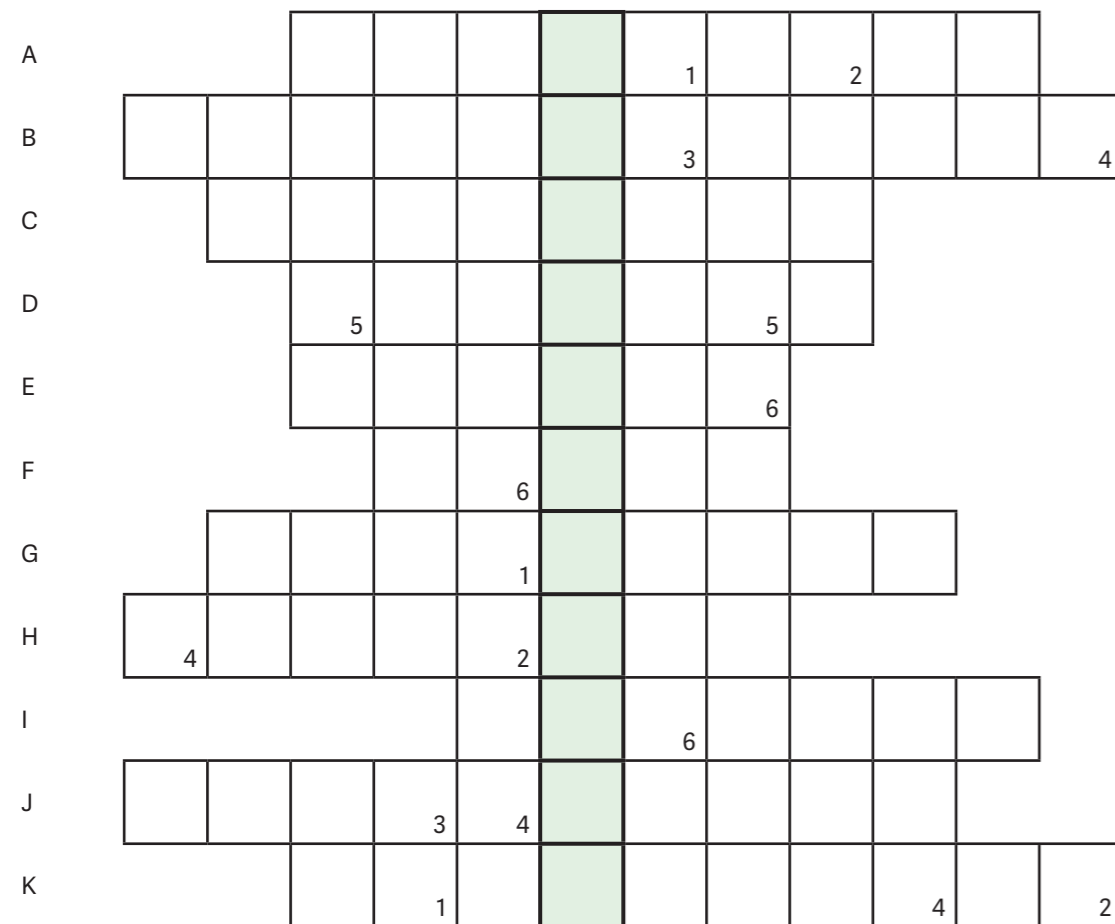
Als je die tips goed toepast, wordt een burn-out geen kwestie van 'of', maar van 'wanneer'. ☹

Sjarels Crypto

Oplossingen Veto 5105

A verdampen
B visigoot
C kantelen
D griffier
E trompet
F constante
G belasting
H zingeving
I verstand
J hordelopen
K beminnen
L adelaar
M daluur

Opgaven

- A In het buitenland je water halen
- B Schets van kleine draadjes
- C Ervaren schoenenknoper
- D Pover kapsel
- E Neerwaarts drankfestijn
- F Afluisterend schaakstuk
- G Golvende ontsteking
- H Fantastisch agressief
- I Werkloze peulvrucht
- J Bedekt de ruiten van de hel
- K De wet van de sterkste?

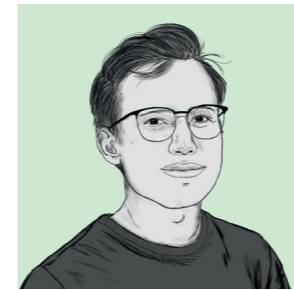

win!

Veto mag twee tickets voor eender welke film in Cinema ZED weggeven. Stuur je antwoord naar crypto@veto.be en waag je kans!

De winnaar van vorige prijsvraag is **Lisanne Leemans!** Veto neemt contact op.

Colofon

Simon Tibo

HOOFDREDACTEUR
V.U.

Robin Geukens

REDACTIECOÖRDINATOR

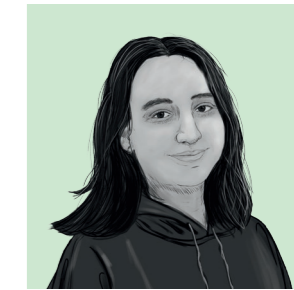
Andreas Vandingenen

EINDREDACTEUR

Elias Fret

REDACTEUR SOCIAAL

Isabela Rigolin Torres

REDACTEUR STUDENT

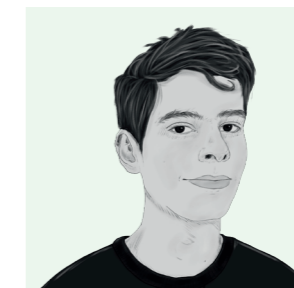
Jesse Bruggemans

REDACTEUR INTERNATIONAAL

Kimberly Vrancken

REDACTEUR CULTUUR

Pieterjan Douchy

REDACTEUR OPINIE

Sabine Mosman

REDACTEUR FOTOGRAFIE

Sousanna Zacharian

REDACTEUR ILLUSTRATIE
EN CARTOON

Margot Baelemans

REDACTEUR TVVETO

Davien Planckaert

REDACTEUR TVVETO

Anna Derwael

VERANTWOORDELIJKE
NAVRAAG

Daphne Van Damme

VERANTWOORDELIJKE
SOCIALS

Simeon Duwel

VERANTWOORDELIJKE
LAY-OUT

Eindredactie

Andreas Vandingenen, Elias 'Een koffiebar met studentenkorting' Fret, Kimberly Vrancken, Simon 'De Madmum' Tibo, Flore Doyen, Niels Libeer, Gilles Decabooter, Femke Van Crombrugge, Ines Vandebek, Isabela 'Geluidsichte cabines om je frustraties uit te schreeuwen' Rigolin Torres, Simeon Duwel, Andreas Everaerts, Davien Planckaert, Robin Geukens, Femke 'Een redactieclubhuis natuurlijk' Beutels, Daphne Van Damme, Anna Derwael

Vormgeving

Simeon 'Een gigantisch wiskundegebouw' Duwel

Schrijvers

Pieterjan Douchy, Antonie Schoofs, Hannah Wellens, Gilles Decabooter, Simon Tibo, Andreas Everaerts, Gilles Decabooter, Pieter-Jan Bossuyt, Rutger Ballet, Elias Fret, Melissa Lipniak, Brecht Maes, Niels 'Crematoriumaangedreven verwarmingssysteem' Libeer, Marie Luypaert, Isabela Rigolin Torres, Jesse Bruggemans, Hannah Wellens, Linus Letocart, Ella-Sofia Sneyers, Melisa Lipniak, Noah Put, Kato De Bruycker, Pieterjan Douchy, Kimberly 'Een frisdrankautomaat met ongelimiteerde Coca-Cola' Vrancken, Radin Agheli, Zubia Tariq Khan, Brecht Maes, Anna Derwael, Daphne Van Damme, Cleo 'Telefooncellen om snel een meeting of professioneel telefoongesprek te kunnen bijwonen' Croonenberghs, Manon Capelle, Mathias Cakoni

Fotografen

Miro Vermeulen, Tristan Nicaise, Laura van Cutsem, Sabine Mosman, Robin Geukens, Simeon Duwel

Illustratoren

Sousanna Zacharian, Boo Neven (in samenwerking met SLAC), Matteo Ceccucci, Emilia Van Droogenbroeck

TVeto

Margot 'Een dutjesruimte' Baelemans, Davien Planckaert, Ines Vandebek, Anne Schoups, Niels Libeer, Mirka Rozenski, Gilles Decabooter, Kevin Fall, Armani Snoeys, Rutger Ballet, Daan Vanhoutte, Marie Luypaerts, Hannah Wellens, Isabela Rigolin Torres, Kaat Vleugels, Simon Tibo

Cover

Sousanna Zacharian, Robin 'Een koffiebar (niet van de Madmumimperialist)' Geukens

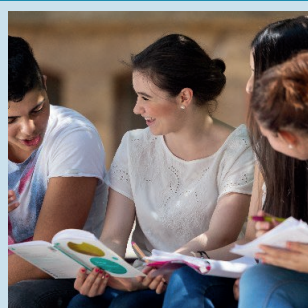
Podcast

Margot Baelemans, Pieterjan Douchy, Ines Vandebek, Simon Tibo

Wil je hier volgende keer ook vermeld staan? Kom dan naar onze redactievergadering op donderdag om 20u op 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven, en beantwoord de vraag **'Wat mag er niet ontbreken op jouw ideale campus?'**

MICROCREDENTIALS

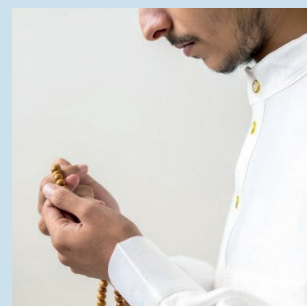
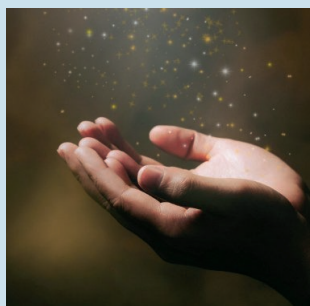
Korte opleidingstrajecten in theologie en religiewetenschappen

- ♦ Basisvormingen met certificaat
- ♦ Studeren op eigen tempo mogelijk, naast je andere studie of job
- ♦ Verschillende domeinen: reflectie en/of praktijk
  - ◊ jodendom, christendom, islam of interreligieuze dialoog (20 sp.)
  - ◊ katholieke, christelijk-orthodoxe of islamitische spirituele zorg (40 sp.)
  - ◊ traumasensitieve pastorale zorg en theologie (20 sp.)

www.theo.kuleuven.be/nl/toekomstigestudenten/academies

MEER INFORMATIE:

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, Sint-Michielsstraat 4, 3000 Leuven
info.theologie@kuleuven.be   www.theo.kuleuven.be   tel: 016 32 38 28

